KARMØY KOMMUNE

KOMMUNAL PLANSTRATEGI FOR KARMØY KOMMUNE 2012-2015

Teknisk etat
Karmøy kommune
Våren 2012

Kommunen som vil at du skal lykkes!

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse 2
1. Kommunal planstrategi....5
1.1 Innledning....5
1.2 Hvorfor utarbeide kommunal planstrategi?....5
1.2.1 Målsetninger i kommunal planstrategi....6
1.3 Overordnede føringer....6
1.3.1 Nasjonale forventninger....6
1.3.2 Regional planstrategi....6
1.3.3 Interkommunalt plansamarbeid....6
1.4 Utgangspunkt for drøfting....7
1.4.1 Strukturering av drøfting i kapittel 3 og 4....7
1.4.2 Målsetning for drøfting....7
2. Beskrivelse av Karmøy kommune....9
2.1 Lokalisering og demografi....9
2.2 Naturgitte forhold 9
2.3 Kommunikasjon....9
2.4 Næringsliv....9
2.5 Kulturliv og turisme....10
2.6 Karmøy kommune og Haugalandet....10
3. Utviklingstrekk og utfordringer....11
3.1 Befolkningsutvikling- og sammensetning....11
3.1.1 Befolkningsutvikling 2000-2011....11
3.1.2 Innbyggertall og folketilvekst etter nasjonal bakgrunn....12
3.1.4 Befolkningsutvikling i Karmøys soner 12
3.1.5 Aldersfordeling 13
3.1.6 Befolkningsprognoser 2011-2040....14
3.1.7 Prognoser for endringer i befolkningssammensetning 14
3.1.8 Utfordringer: befolkningsutvikling- og sammensetting....15
3.1.9 Sammenkobling: befolkningsutvikling- og sammensetting i forhold til planoppgaver....16
3.2 Utdanningsnivå....17
3.2.1 Utvikling i utdanningsnivå....17
....18
3.2.3 Utfordringer: utdanningsnivå....18
3.2.4 Sammenkobling: utdanning i forhold til planoppgaver....19
3.3 Barnehagedekning 19
3.3.1 Utvikling i barnehagedekning 2000-2010....19
3.3.2 Utfordringer: Barnehagedekning....19
3.3.3 Sammenkobling: barnehagedekning i forhold til planoppgaver....19
3.4 Levekår....19
3.4.1 Inntektsnivå....19
3.4.2 Levealder....20
3.4.3 Legedekning....20
3.4.4 Kriminalitet....21
3.4.5 Utfordringer: Levekår....21
3.4.6 Sammenkobling: levekår i forhold til planoppgaver....22
3.5 Næringsliv og sysselsetting....22
3.5.1 Sysselsetting etter næring (arbeidssted Karmøy kommune)....22

3.5.2 Arbeidsledighet....23
3.5.2 Arbeidsmarkedsdekning og arbeidssted....23
3.5.3 Utfordringer: Næringsutvikling og sysselsetting....24
3.5.4 Sammenkobling: næringsliv og sysselsetting i forhold til planoppgaver....24
3.5 Boligbygging....24
3.5.1 Boligbygging 2001-2010....24
3.5.2 Boligbygging i forhold til soner....25
3.5.3 Tilgjengelig areal for boligbygging 2011-2030....25
3.5.4 Fremtidig boligbehov....25
3.5.5 Utfordringer: boligbygging....26
3.5.6 Sammenkobling: boligbygging i forhold til planoppgaver....26
3.6 Miljø og klima....27
3.6.1 Husholdningsavfall....27
3.6.2 Klimagassutslipp....27
3.6.3 Energiforbruk (inkludert industri)....28
3.6.4 Energiforbruk (eksklusiv industri)....28
3.6.5 Vannforvaltning....28
3.6.6 Utfordringer: klima og miljø....28
3.6.7 Sammenkobling: miljø og klima i forhold til planoppgaver....29
3.7 Transport og infrastrukturbygging....29
3.7.1 Utvikling i årsdøgntrafikk....29
3.7.2 Antall biler....30
3.7.3 Samferdsels- og infrastrukturprosjekt....30
Avløpssamarbeid mellom Karmøy kommune og Haugesund kommune:....31
3.7.5 Sjøfart: Karmsund havnedistrikt....32
3.7.6 Kollektivtransport....32
3.7.7 Luftfart....32
3.7.8 Utfordringer: transport og infrastrukturutbygging....33
3.7.9 Sammenkobling: transport og infrastrukturbygging i forhold til planer....34
3.8 Langsiktig arealbruk....34
4. Status for kommunens etater....35
4.1 Økonomiske rammebetingelser for framtidig kommunal tjenesteyting....35
4.2 Teknisk etat....35
4.2.1 Status....35
4.2.2 Utfordringer....36
4.3 Helse- og omsorgsetaten....37
4.3.1 status....37
4.3.2 Utfordringer....37
4.4 Oppvekst- og kulturetaten....38
4.4.1 status....38
4.4.2 Utfordringer....38
4.5 Administrasjon....39
4.5.1 Status....39
4.5.2 Utfordringer og Planbehov....39
5. Andre driftsformer innen kommunal sektor....39
5.1 Interkommunalt samarbeid....39
5.2 Konkurranseutsetting....41
6. Vurdering av planbehovet....41
6.1 Føringer for vurdering av planbehov....42
7. Forslag til prioritering av planoppgaver....44

7.1 Kommuneplan og kommunedelplaner etter plan- og bygningslovens kap.11.....44
7.2 Større kommunale reguleringsplaner og reguleringsarbeider etter plan- og bygningslovens § 12-2.....45
7.3 Revisjon av planer uten behandling etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven.....45
7.4 Nye planer uten behandling etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven.....45
8. Konklusjon.....46
Kilder.....47
Skriftlige kilder.....47
Internettkilder.....47

1. Kommunal planstrategi

1.1 Innledning

I plan- og bygningslovens § 10-1 heter det:

"Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves".

1.2 Hvorfor utarbeide kommunal planstrategi?

Kommunal planstrategi er et nyinnført element i overordnet kommuneplanlegging. Hensikten er å belyse hvilke planoppgaver kommunen bør igangsette eller videreføre. Man kan anse planstrategien som en tilrettelegging av den ønskede utviklingen i kommunen.

"Planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring og ikke være mer omfattende enn nødvendig" (PBL § 3.1). Plan – og bygningsloven anbefaler at planlegging skal være behovsstyrt, og bør ikke kompliseres utover dette. Av konkrete oppgaver skal planstrategien vurdere planbehov i henhold til utfordringer, kommunens eget behov (PBL § 10.1), samt interkommunalt plansamarbeid (PBL § 9.1) og regionen i helhet (PBL § 7.1). Planstrategien utarbeides og vedtas innen ett år av tiltredelsen av nytt kommunestyre. Samtidig skjer det en tilsvarende prosess på fylkesnivå. Intensjonen er å skape samhandling mellom planoppgaver, samt allerede vedtatte planer, som gjerne krysser kommune – og fylkesgrenser.

Planstrategien er en drøfting av utviklingstrekk og planbehov i kommunen. En bør merke seg at en planstrategi ikke er en plan. Det er først i kommuneplanen at konkrete mål og strategier behandles og vedtas. Som et resultat av dette er ikke en planstrategi bindende, men retningsgivende. Den vil ikke ha direkte rettsvirkning for kommunens innbyggere, og av den grunn kan det heller ikke fremmes innsigelser av statlige og regionale myndigheter mot kommunal planstrategi.

1.2.1 Målsetninger i kommunal planstrategi

Den viktigste oppgaven i planstrategien er å skape rammer for kommuneplanprosessen videre. Her har en følgende alternativ:

- Gjeldende kommuneplan kan videreføres: videre planlegging skjer gjennom kommunedelplaner eller tema- og sektorplanlegging.
- Gjeldende kommuneplan blir fullstendig eller delvis revidert.
- Bare arealdel, eller bare samfunnsdel blir revidert.
- Loven åpner for at planstrategien kan slås sammen med planprogram for kommuneplanen og på denne måten fungere som en oppstart av kommuneplanprosessen.

Utvalg for samfunnsplanlegging (UFS) vedtok ved oppstart av arbeidet med kommunal planstrategi, at planstrategi og planprogram skal være 2 separate dokumenter.

1.3 Overordnede føringer

1.3.1 Nasjonale forventninger

De nasjonale forventningene fremmer en bærekraftig utvikling på regionalt og kommunalt nivå (PBL § 6.1). Dette skal oppnås gjennom felles målsetninger på alle adminstrative nivå: stat, fylke og kommune. Her skal en følge en samlet strategi innen tema som:

- Klima og energi
- By- og tettstedsutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Natur, kulturmiljø og landskap
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

En konkret gjennomgang av de overordnede nasjonale forventningene finnes i Miljøverndepartementets (2011a): "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging".

1.3.2 Regional planstrategi

I likhet med kommunen skal de regionale planmyndighetene minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en regional planstrategi. Denne strategien skal utarbeides i samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet (PBL § 7.1).

Planstrategien skal drøfte utviklingstrekk, utfordringer og vurdere langsiktige utviklingsmuligheter på regionalt nivå. Her skal en også ta stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp i videre regional planlegging (PBL § 7.1).

1.3.3 Interkommunalt plansamarbeid

Dersom det er hensiktsmessig, bør kommuner samarbeide om planlegging. Samarbeidet kan omfatte alle former for planer. Interkommunalt samarbeid kan gjerne være en del av regional planstrategi. Både statlige og regionale planmyndigheter kan anmode kommuner om å starte opp et slikt samarbeid dersom en skal ivareta hensyn og løse oppgaver som går utover den enkelte kommune (PBL § 9.1).

1.4 Utgangspunkt for drøfting

Utviklingstrekk og utfordringer i kommunen vil kunne påvirke planbehovet. Selve planbehovet er, i følge *"Veileder for kommunal planstrategi" (Miljøverndepartementet 2011b)*, gjerne knyttet til tema som:

- Befolkningsutvikling og sammensetning
- Levekår
- Næringsliv og sysselsetting
- Boligbygging
- Miljø og klima
- Transport og infrastrukturbygging
- Langsiktig arealbruk
- Kommunal tjenesteyting og forvaltning og utfordringene fremover innenfor kommunens tjenesteområder.

1.4.1 Strukturering av drøfting i kapittel 3 og 4

Drøftingen i kapittel 3 tar utgangspunkt i temaene som listes opp i kap. 1.4: "Utgangspunkt for drøfting". Kapittel 4 inneholder også drøfting, men fokuserer hovedsakelig på status i kommunens etater, og skiller seg derfor ut fra temaene i kapittel 3.

Drøftingen av hvert tema kan struktureres rundt 2 spørsmål:

1. Hva er status, utviklingstrekk/trender?
2. Hva er hovedutfordringene og mulighetene?

I forhold til hvert tema finnes det en kort oppsummering av hovedutfordringer og viktige observasjoner.

Hvert tema vil også oppsummeres av en tabell som knytter utfordringer opp mot de *viktigste* planene som kommunen har utarbeidet, skal utarbeide eller revidere. Det understrekes at kommunesamfunnet er komplekst, og av den grunn overlapper kommunale planer ofte hverandre i forhold til tema. Eksempelvis vil kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og handlingsdel overlappe samtlige tema som drøftes i kapittel 3.

En fullstendig oversikt for alle foreslåtte prioriterte kommunale planer finnes i kapittel 7: "Forslag til prioritering av planer.

1.4.2 Målsetning for drøfting

Planbehov og utfordringer er avhengig av situasjonen i den enkelte kommune. Vekstkommuner med by og tettsteder står overfor helt andre problemstillinger enn distriktskommuner med befolkningsnedgang. På tross av dette, vil utarbeidelsen av kommunal planstrategi vil alltid ha noen likhetstrekk.

Kommunens etater har i dag, en rekke planer innenfor ulike tema. Disse planene er på forskjellige stadier: godkjente, under behandling, til offentlig ettersyn osv. Noen planer er

nylig utarbeidet og vedtatt, mens andre planer ble vedtatt på 1990-tallet. Slike eldre planer kan ofte være utdaterte, fordi de var ment til å forvalte forhold som skiller seg ut fra dagens situasjon.

Planarbeid er både en tidkrevende og ressurskrevende prosess. Det vil være urealistisk å forvente at samtlige planer fra alle etater skal ferdigstilles, realiseres eller revideres i en enkelt kommunestyreperiode. I oppstartsfasen av arbeidet med planstrategi bør en derfor avgjøre hvilke planer som skal prioriteres fremover.

2. Beskrivelse av Karmøy kommune

Figur: Karmøy kommune.
Kilde: www.rogaland.no a).

2.1 Lokalisering og demografi

Karmøy kommune omfatter et areal på 229,7 km2. Den 1. januar 2012 var kommunens folketall på 40 536 innbyggere. Karmøy er den tredje største kommunen i Rogaland og den 21. største i landet. De største befolkningskonsentrasjonene finnes i byene Kopervik, Åkrehamn og Skudeneshavn.

2.2 Naturgitte forhold

Generelt kan det sies at øyas topografi er forholdsvis flat uten store høydeforskjeller. På grunn av mindre beiting, har skogsarealene i kommunen økt de siste årene. I nordre del av øya setter jordbruksbruksdrift sitt preg på landskapet. I sør finner en gjerne nakne eller bergkledde knauser og myrer. Øyas indre del på sørsiden er ubebodd og preges av lyngheilandskap. Fastlandsdelen av Karmøy har landskap og vegetasjon som minner om Karmøys søndre del. Kommunens geologiske forhold er variert: Nordre del består av skiferbergarter, midtre del domineres av hardere bergarter, sør-vest preges av inntrengningsbergarter av kaledonsk opprinnelse, mens i sør-øst finnes det eldre kalksteinskonglomerat og gabbro omdannet i kaledonsk tid. Fastlands-Karmøy, øyene sør for fastlandsdelen og Karmsundet har skifere fra kaledonsk tid. Berggrunnen har vært grunnlaget for omfattende bergverk- og gruvedrift tidligere. (www.snl.no og Kap. 4 i LNF-plan for Karmøy).

2.3 Kommunikasjon

Hovedvegene i Karmøy kommune er E134, fv-47 og fv-511. E-134 forbinder Karmøy med fastlandet via Karmsund bru. Sammen med fv-47 knytter vegen de mest folkerike områdene i sammen: Norheim, Kopervik, Åkrehamn og Skudeneshavn. De andre tettstedene og bygdene knyttes opp mot hovedvegnettet gjennom en rekke mindre fylkesveger og kommunale veger.

Haugesund lufthavn har både innenlands og utenlandsruter. Passasjertallet er voksende, og i 2011 hadde lufthavnen 605 000 terminalpassasjerer; en økning på 46 000 passasjerer fra 2010 (www.avinor.no). Skudeneshavn har ferjeforbindelse til Kvitsøy og Mekjarvik i Randaberg. Kopervik er tilknyttet hurtigbåtrute mellom Bergen og Stavanger. Kolumbus har lokale og regionale bussruter på Karmøy og Haugalandet.

2.4 Næringsliv

Karmøys næringsliv har følgende fordeling (www.ssb.no a)Primærnæringer* har ca. 3 % av de sysselsatte, sekundærnæringene* har ca. 29 % av de sysselsatte, mens tertiærnæringene* har ca. 67 % av de sysselsatte. Industrien har særlig mange sysselsatte på anlegget til Norsk

* Primærnæring: produksjon av råvarer (eksempelvis: landbruk, skogbruk og havbruk).
* Sekundærnæring: Foredling av råvarer fra primærnæring (Eksempelvis: industri, bergverk, bygg- og anlegg).

Hydro på Håvik, og er den viktigste arbeidsgiveren i privat sektor. Det er også mange arbeidsplasser innen industri knyttet opp til maritim- og oljebasert næring. Nylig har helse- og omsorgssektoren overtatt som næringen med flest sysselsatte. Karmøy har en av de mest moderne fiskerihavnene i Norge. Karmøy fiskerihavn er også en av landets største havner i henhold til godsomslag (www.karmsund-havn.no).

2.5 Kulturliv og turisme

I 2010 hadde Avaldsnesområdet 107 600 besøkende, mens Gamle Skudeneshavn hadde 88 477 besøkende. Dette gjorde dem til de fjerde og femte mest besøkte reiselivsattraksjonene i Rogaland fylke (www.rogaland.no b). Det finnes også museer i kommunen som: Visnes gruvemuseum, Museet i Mælandsgården, Karmøy fiskerimuseum og Åkrehamn kystmuseum. Videre arrangeres det festivaler i Karmøy kommune: Vikingsfestivalen, Skudefestivalen, Fiskeridagene i Åkrehamn og Olavsdagene i Avaldsnes.

2.6 Karmøy kommune og Haugalandet

Karmøy er en del av Haugalandet sammen med Haugesund, Bokn, Tysvær, Vindafjord, Utsira, Sveio og Etne. Innad i regionen innehar kommunene forskjellige roller. Haugesund er regionssenter med sykehus, høyere utdanning, variert handelstilbud, hoteller og utgangspunkt og endepunkt for en rekke buss- og båtruter. Karmøy har lokale befolkningssenter, flyplass, regionens mest besøkte turistattraksjoner, samt flertallet av industri- og fiskeriarbeidsplasser. Hauglandsområdet utgjør et felles bosteds- og arbeidsmarked, som består av Haugesund, store deler av Karmøy og deler av Tysvær, Sveio, Bokn og Vindafjord.

Haugalandsregionens kjerneområde; grenseområdet rundt Karmøys fastlandsdel, Tysvær og Haugesund har en sammenvokst tettbebyggelse på tvers av kommunegrensene. Dette innebærer at Haugalandet utvikler en økende arbeidsmarkedsintegrering, som kan være gunstig i konkurransen med regioner i nord og sør. Det kan tenkes at interkommunalt samarbeid kan bidra til å forsterke og videreutvikle Haugalandsregionen i fremtiden.

[*] Tertiærnæring: salg av tjenester, eller formidling av produkter fra primær og sekundærnæring (Eksempelvis: offentlig/privat tjenesteyting, hotell, transport, lagring osv.).

3. Utviklingstrekk og utfordringer

3.1 Befolkningsutvikling- og sammensetning

3.1.1 Befolkningsutvikling 2000-2011

			Utvikling i folketall 2000-2011	
Kommune	**2000**	**2011**	**Ant. pers.**	**Andel pers. (%)**
Karmøy	36 971	40 063	3 092	8,4
Haugesund	30 362	34 619	4 257	14,0
Tysvær	8 828	10 191	1 363	15,4
Vindafjord*	8 135	8 298	163	2,0
Bokn	786	837	51	6,5
Utsira	256	216	-40	-15,6
Haugalandet	85 338	94 224	8 886	10,4

Tabell: Befolkningsutvikling i Haugalandet 2000-2011. *Kilde: www.ssb.no a).*

Karmøy kommune har hatt langvarig befolkningsvekst. Helt siden kommunen ble opprettet i 1965, har kommunen hatt et økende folketall. I tidsrommet 2000-2011 hadde kommunen en tilvekst på 3 092 personer, som innbærer ca. 8,4 % økning i antall innbyggere. På årsbasis har veksten i denne perioden variert i mellom ca. -0,1 og 1,5 %, mens den gjennomsnittlige veksten har vært ca. 0,7-0,8 % pr. år.

Tabell: Demografiske utviklingstrekk 2000-2010 i Karmøy kommune. *Kilde: www.ssb.no a).*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Årlig gjennomsnitt 2000-2010
Folkemengde	36971	37145	37093	37199	37281	37567	37928	38349	38926	39354	39624	
Levendefødte	526	480	472	474	420	468	497	481	531	510	565	493
Døde	280	284	277	295	250	255	277	305	297	270	291	280
Fødselsoverskudd	246	196	195	179	170	213	220	176	234	240	274	213
Innflyttinger	1207	1141	1061	1169	1220	1251	1401	1601	1547	1308	1546	1313
Utflyttinger	1279	1386	1149	1261	1109	1099	1206	1202	1353	1277	1383	1245
Netto-innflytting	-72	-245	-88	-92	111	152	195	399	194	31	163	68
Folketilvekst	174	-52	106	82	286	361	421	577	428	270	439	281

Med unntak av 2002 har Karmøy hatt vekst i folketallet for hele perioden 2000-2010. Av markante trekk kan en trekke frem utviklingen i fødselsoverskudd og netto-innflytting. Karmøy har hatt fødselsoverskudd i hele perioden, men samtidig har fødselsoverskuddet vært ustabilt med stor årlig variasjon: 170-274 personer. Netto-flyttingen har i perioden 2000-2003 vært preget av flere utflyttinger enn innflyttinger. Fra 2004 har denne utviklingen snudd, og fra 2004 har det vært innflyttingsoverskudd.

3.1.2 Innbyggertall og folketilvekst etter nasjonal bakgrunn

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Innbyggertall i kommunen	36 971	37 145	37 093	37 199	37 281	37 567	37 928	38 349	38 926	39 354	39 624	40 063
Tilvekst i antall pers.		174	-52	106	82	286	361	421	577	428	270	439
Norskfødte med norske foreldre	35 676	35 794	35 748	35 846	35 878	36 119	36 418	36 706	36 874	37 017	37 108	37 274
Andel av kommunens innbyggertall	96,5	96,4	96,4	96,4	96,2	96,1	96,0	95,7	94,7	94,1	93,7	93,0
Tilvekst i antall pers.		118	-46	98	32	241	299	288	168	143	91	166
Andel av kommunens samlede tilvekst		67,8	-88,5	92,5	39,0	84,3	82,8	68,4	29,1	33,4	33,7	37,8
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	1 295	1 351	1 345	1 353	1 403	1 448	1 510	1 643	2 052	2 337	2 516	2 789
Andel av kommunens innbyggertall	3,5	3,6	3,6	3,6	3,8	3,9	4,0	4,3	5,3	5,9	6,3	7,0
Tilvekst i antall pers.		56	-6	8	50	45	62	133	409	285	179	273
Andel av kommunens samlede tilvekst		32,2	-11,5	7,5	61,0	15,7	17,2	31,6	70,9	66,6	66,3	62,2

Tabell: Fordeling av innbyggertall og folketilvekst etter nasjonal bakgrunn. *Kilde: Statistisk sentralbyrå (upubliserte data pr. 15.03.2012).*

Fra 2000-2012 har folketallet i Karmøy kommune økt med 3 092 personer: fra 36 971 til 40 536. Tilveksten i folketallet har også endret forholdet mellom andelen norskfødte med norske foreldre fra 96,5 til 93,0 %, og første- og andregenerasjons nordmenn fra 3,5 til 7,0 %. Dette innebærer at mye av veksten er skapt gjennom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Særlig fra 2008 og utover har denne utviklingen vært tydelig. For hele perioden har andelen første- og andregenerasjons innvandrere fordoblet seg.

I Karmøy kommune finner en over 60 nasjoner representert i befolkningen. Nasjoner som Polen, Tyskland, Vietnam, Thailand, Island, Russland, Filippinene, Danmark og Romania utgjør ca. 55 % av antallet første- og andregenerasjons innvandrere.

3.1.4 Befolkningsutvikling i Karmøys soner

	Sone 1	Sone 2	Sone 3	Sone 4	Sone 5	Hele kommunen
2000	5 420	9 365	7 715	7 616	6 855	36 971
2002	5 382	9 412	7 696	7 580	7 023	37 093
2004	5 378	9 524	7 658	7 540	7 181	37 281
2006	5 357	9 729	7 823	7 589	7 430	37 928
2008	5 292	10 190	8 029	7 794	7 621	38 926
2010	5 403	10 433	8 192	7 784	7 812	39 624
Endring 2000-2010	*-17*	*+1 068*	*+477*	*+168*	*+957*	*+2 653*
Endring i %	*-0,3*	*+11,4*	*+6,2*	*+2,2*	*+14,0*	*+7,2*

Tabell: Innbyggertall fordelt på soner. *Sone 1(Skudenes og Ferkingstad), sone 2 (Åkra, Vedavågen og Sevland), sone 3 (Kopervik og omegn), sone 4 (Håvik, Avaldsnes og Torvastad) og sone 5 (Fastlands-Karmøy). Tall fra analyseverktøyet Kompas.*

Befolkningsutviklingen har hatt en ujevn geografisk fordeling. Tabellen viser at sone 1 har hatt tilbakegang i folketallet på 17 personer, eller 0, 3 %. Likens har tilveksten vært liten i sone 4 med 168 pers., tilvarende 2, 2 %. I persontall har veksten vært størst i Åkra-området (sone 2) med 1 068 personer: en økning på 11, 4 %. Fastlands-Karmøy (sone 5) med 957 personer. Relativt til eget befolkningstall er dette en økning på 14 %. Sone 3 har også hatt en solid vekst i innbyggertall i perioden.

3.1.5 Aldersfordeling

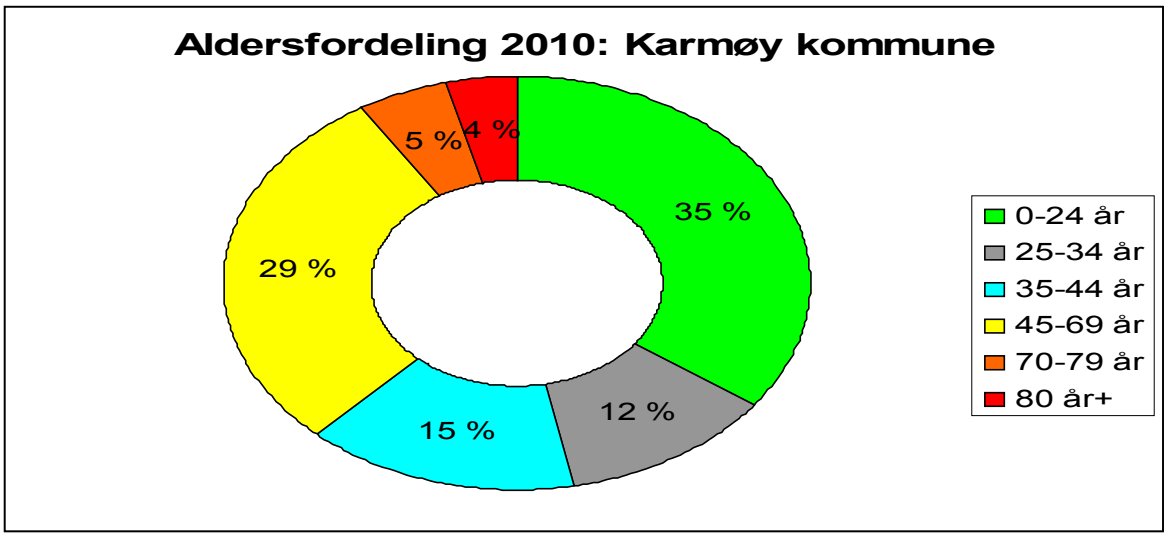

Figur: Diagram som viser aldersfordelingen i Karmøys befolkning 2010. *Kilde: www.ssb.no a).*

Innad i Haugalandsregionen har Karmøy, etter Tysvær, den nest største andelen av personer mellom 0-24 år. Andelen av personer mellom 0-44 år den høyeste i Haugalandsregionen, samt høyere landsgjennomsnittet. Aldersfordelingen legger føringslinjer for mye av utviklingen fremover. Kommuner med en høy andel unge innbyggere har bedre forutsettinger for å være, eller forbli en vekstkommune. En ung befolkning kan være fordelaktig i konkurransen med andre kommuner i Haugalandet og fylket.

3.1.6 Befolkningsprognoser 2011-2040

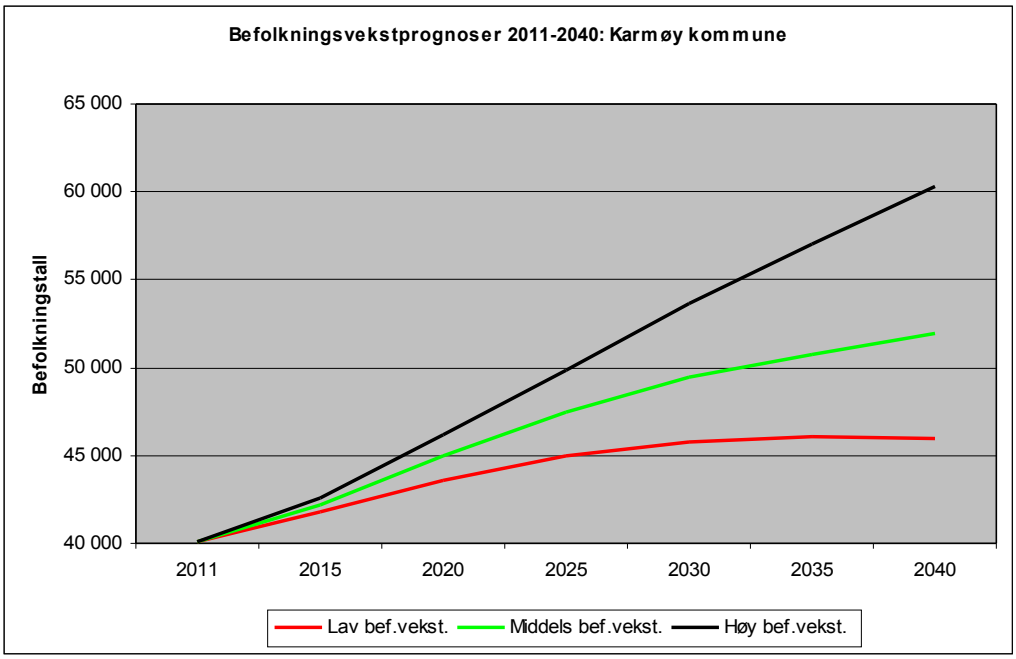

Figur: Befolkningsvekstprognoser for Karmøy kommune 2011-2040. *Fra Statistisk sentralbyrås befolkningsfremskrivninger: lav (LLML), middels (MMMM) og høy (HHML) nasjonal vekst. Kilde: www.ssb.no a).*

Karmøy har hatt befolkningsvekst over lang tid, men befolkningsveksten er avtagende. På 1970-tallet var veksten ca. 1,6 % pr. år, mens gjennom de 10 siste årene har veksten blitt halvert. Prognoser viser at Karmøy også vil vokse de neste 20 årene, men at veksten kan stagnere i perioden 2030-2040. Det vil da oppstå et misforhold mellom tilvekst og frafall i befolkningen. For å opprettholde langvarig vekst i folketallet bør Karmøy kommune ha en årlig tilvekst på minst 1 % pr. år.

3.1.7 Prognoser for endringer i befolkningssammensetning

Med utgangspunkt i nåværende befolkningssammensetting utvikler Norge seg til et aldrende samfunn. Statistisk sentralbyrå (Glad 2003) hevder andelen nordmenn over 67 år vil dobles til 2050.

					Endring i 2011-2040	
	2011	2020	2030	2040	Ant. pers.	Andel pers. (%)
0-24 år	14 000	14 800	15 800	16 100	2 100	15
25-34 år	4 800	5 700	5 700	5 700	900	19
35-44 år	6 000	6 400	6 200	6 400	400	7
45-69 år	11 500	13 500	14 500	15 200	3 700	32
70-79 år	2 400	3 400	4 100	5 000	2 600	108
80+ år	1 400	1 700	2 800	3 700	2 300	164

Tabell: Endringer i befolkningssammensetting. *Basert på befolkningsfremskrivninger i samband med middels nasjonal vekst. Kilde: www.ssb.no a).*

Med en lav tilvekst i folketallet vil alderskategorien 70 år+ ha en stor relativ økning i forhold til andre alderskategorier. Denne utviklingen forventes på landsbasis, og økning i antall eldre vil også gjenspeiles i Karmøys befolkningssammensetting. Det understrekes at det er stor usikkerhet knyttet til fremtidens folketall.

Figur: aldersfordeling i Karmøys befolkning 2011 illustrert gjennom befolkningspyramide. *Kilde: www.ssb.no a)*

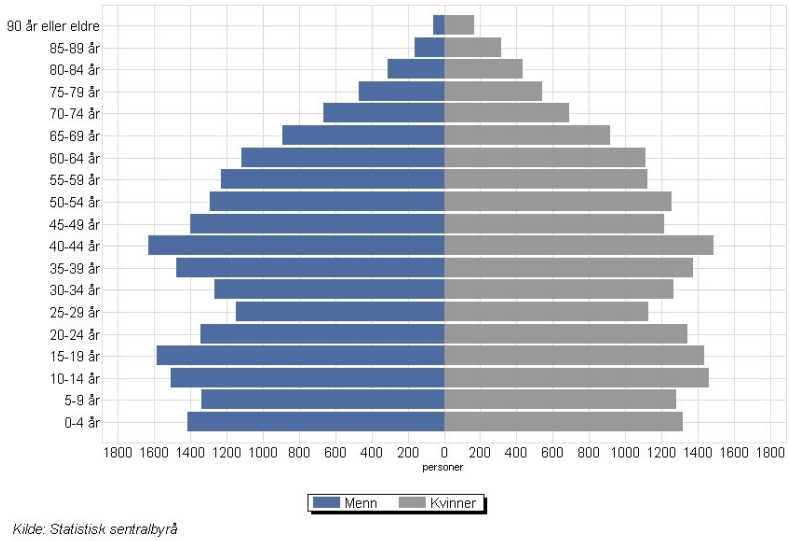

Figur: Anslag for aldersfordeling i Karmøys befolkning 2040 illustrert gjennom befolkningspyramide. *Basert på middels nasjonal vekst. Kilde: www.ssb.no a)*

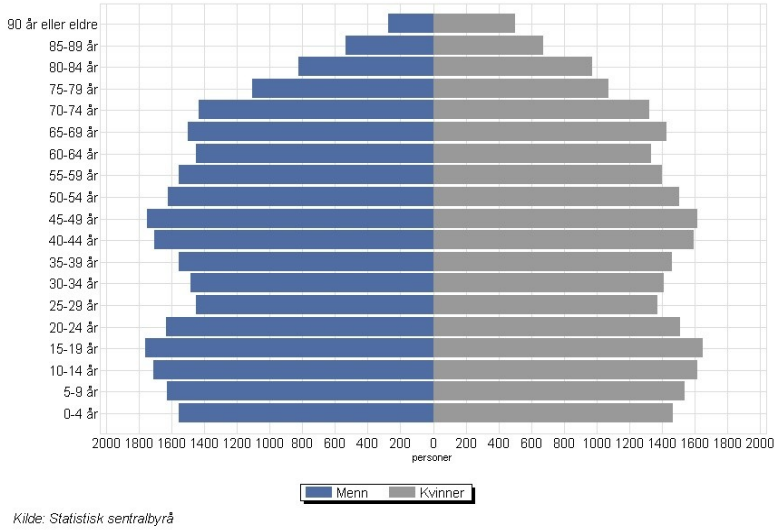

3.1.8 Utfordringer: befolkningsutvikling- og sammensetting

- Karmøy kommune har, med enkelte unntak, hatt årlig økning i folketall det siste 10-året. Dersom Karmøy kommune skal forbli en vekstkommune de neste 20-30 årene, må den gjennomsnittlige tilveksten i folketallet være høyere enn 0,8 %. Ideelt bør tilveksten være mer enn 1 % pr. år.
- Fra 2008 og utover har mer enn halvparten av Karmøys befolkningsvekst bestått av første – og andregenerasjons innvandrere. Høy innvandring er et landsdekkende fenomen, og for å vedlikeholde årlig befolkningsvekst på minst1 %, vil Karmøy, sannsynligvis, være avhengig av fortsatt høy innvandring.

- Befolkningsveksten har hatt ulik konsentrasjon innen Karmøys 5 soner. Sone 1 og 4 har hatt minst vekst, mens sone 2, 3 og 5 har hatt mest vekst. Dette mønsteret har forplantet seg over tid, og dette legger forutsetningene for videre utvikling. I verste fall vil tendensene forsterkes.
- Andelen personer i alderen 70-79 år og 80 år + antas å fordobles i perioden 2012-2040. Dette vil medføre at antallet sysselsatte vil reduseres, og videre kan aldringen av samfunnet medføre store samfunnsmessige kostnader.

3.1.9 Sammenkobling: befolkningsutvikling- og sammensetting i forhold til planoppgaver

Utfordring	Viktige planer
• Karmøy bør ha en årlig folketilvekst på mer enn 1 % for å forbli en vekstkommune de neste 20-30 årene. • For å vedlikeholde årlig befolkningsvekst på minst1 %, vil Karmøy, sannsynligvis, være avhengig av fortsatt høy innvandring? • Befolkningsveksten har hatt ulik konsentrasjon innen Karmøys 5 soner. Dette mønsteret har forplantet seg over tid, og dette legger forutsetningene for videre utvikling. • Andelen personer i alderen 70-79 år og 80 år + antas å fordobles i perioden 2012-2040	**Kommuneplanens samfunnsdel** **Kommuneplanens handlingsprogram** **Samhandlingsreformen** **Plan for eldre, kronisk syke og funksjonshemmede**

3.2 Utdanningsnivå

3.2.1 Utvikling i utdanningsnivå

Utdanningsnivået i befolkningen viser til arbeidstakernes kompetansenivå og er en viktig forutsetning for å skape attraktivitet for næringsliv. Behovet for kompetanse er avhengig av hvilken type næringsliv som befinner seg i området. Samfunn bygget opp rundt jordbruks- og industriproduksjon har generelt et lavere utdanningsnivå, og er ofte sårbare ovenfor endringer og omstillingsprosesser. Samfunn bygget opp rundt spesialisert kunnskap, krever et høyere utdanningsnivå, men innehar en større grad av fleksibilitet og er gjerne mer fremtidstilpasset.

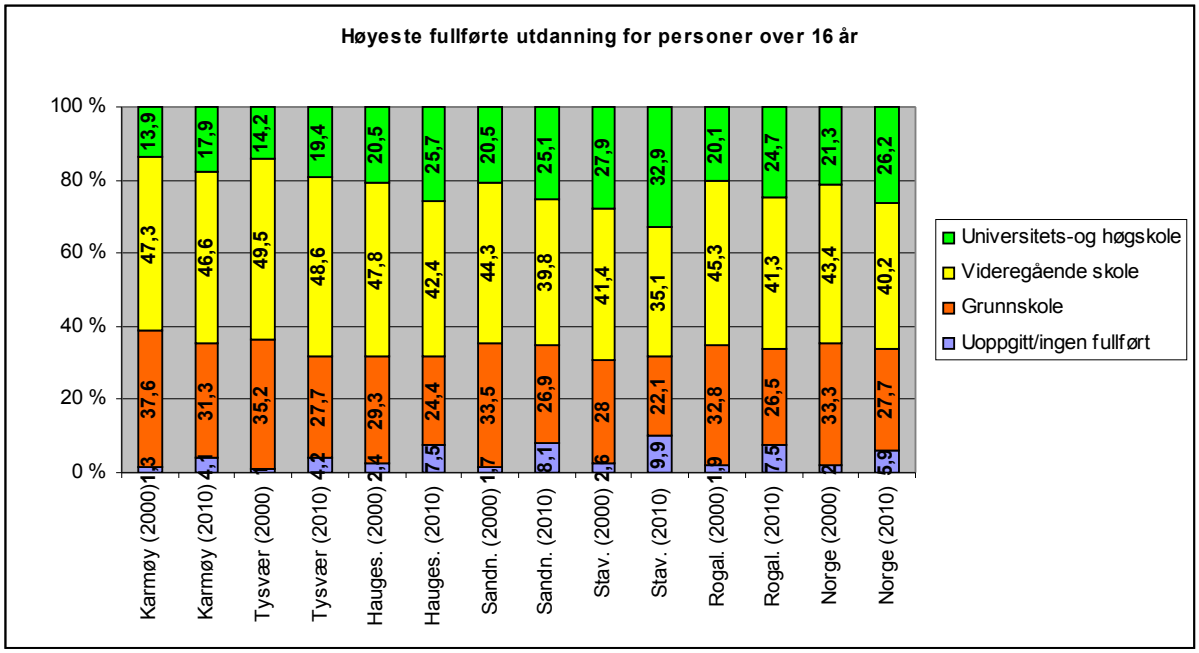

Figur: Høyeste fullførte utdanning for personer over 16 år. *Kilde: www.ssb.no a)*

Utviklingen i Karmøy viser at andelen personer med fullførte universitets- og høgskoleutdanninger har økt i perioden 2000-2010 fra13,9 % til 17,9 %. Selv om utviklingen er positiv er utdanningsnivået i kommunen fremdeles en utfordring. Sammenlignet med de største kommunene i Hauglandsregionen og fylket kommer Karmøy dårligst ut. I tillegg ligger Karmøy under både fylkesnivå og landsgjennomsnittet.

Andelen personer med vgs* som høyeste utdanning har gått noe ned fra 47,3 til 46, 6 %. Tendensene viser at andelen av befolkningen med videregående utdanning som høyeste utdanning er svakt synkende. Dette gjelder for hele sammenligningsgrunnlaget. I perioden har Karmøy ligget over fylkes- og landsgjennomsnittet. Sammenlagt har Karmøy kommune den nest største andelen av vgs-utdannede etter Tysvær. Et positivt utviklingstrekk er at andelen personer med universitets-og høgskolutdanning har økt med, men samtidig ser en også at andelen av som har uoppgitt utdanning, eller ingen fullført utdanning har økt med 2,8 %. Vi ser at denne tendensen er tilstedeværende over hele sammenligningsgrunnlaget. Statistisk sentralbyrå (2001) forklarer at enkelte innvandrergrupper har lavt utdanningsnivå, eller ingen utdanning. Med stor innvandring vil kategorien "uoppgitt/ingen fullført" påvirke

* VGS: Videregående skole

det generelle utdanningsnivået i kommuner, fylkes og på landsbasis. Det understrekes at noen innvandrergrupper har generelt høyere utdanningsnivå enn norskfødte med norske foreldre.

Industrien er viktig i Karmøys næringsliv. Dette kan også være en forklaring på den lave andelen av høyt utdannede. Industrivirksomhetene har i større grad hatt behov for fagbrevsutdannede arbeidere, og behovet for universitets- og høyskoleutdanning har derfor ikke vært prioritert. Dersom en sammenligner Karmøy med andre industrikommuner kan en se at utdanningsnivået i befolkningen har en tilnærmet lik fordeling. Eksempelvis:

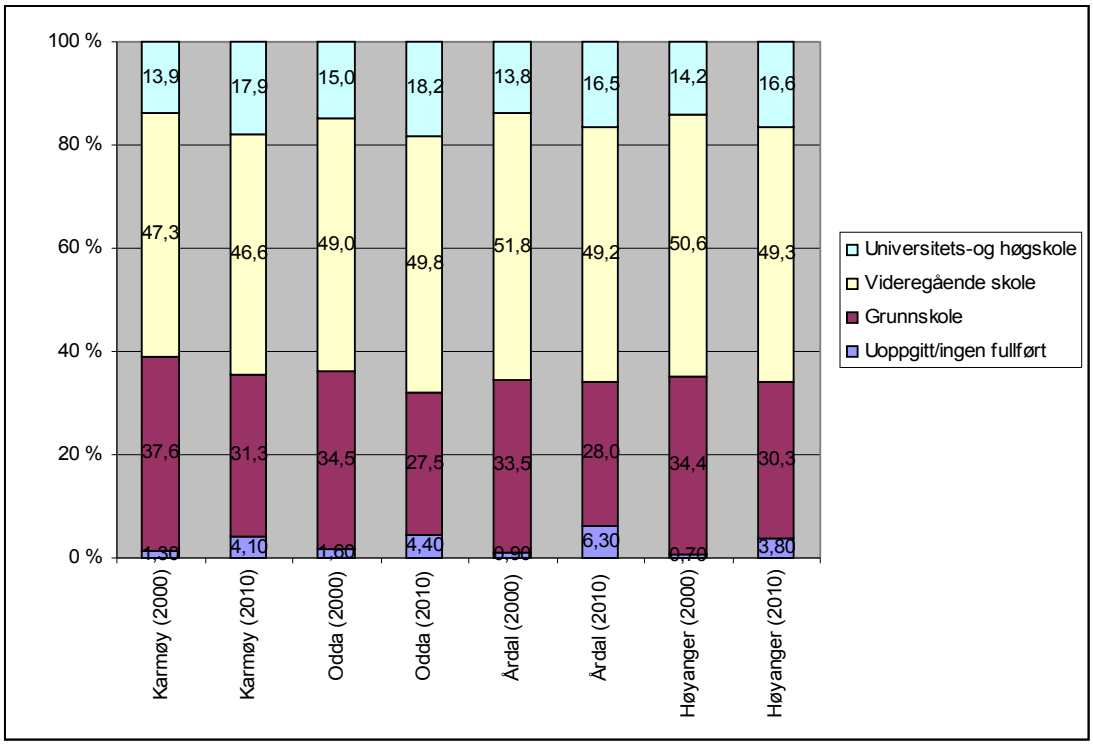

Figur: Høyeste fullførte utdanning i befolkningen. *Sammenligning av 4 industrikommuner. Kilde: www.ssb.no a)*

3.2.3 Utfordringer: utdanningsnivå

- Karmøy kommune har en mindre andel høyt utdannede enn fylkes- og landsbasis, samt de store kommunene i Haugalandet og fylket. Utdanningsnivået gjenspeiler gjerne næringslivet behov i kommunen, men samtidig legger utdanningsnivået også premisser for fremtidig næringsutvikling.
- Andelen personer med fullført vgs som høyeste utdanning er høyere enn på lands- og fylkesbasis. En høy andel personer med videregående skole forteller noe om kompetansenivået i befolkningen. Det gir indikasjoner på kompetansenivå innen arbeidsstyrken, eller forutsetninger for studier på universitet- og høgskolenivå.

3.2.4 Sammenkobling: utdanning i forhold til planoppgaver

Utfordring	Viktige planer
• Karmøy kommune har en lavere andel høyt utdannede enn fylkes- og landsbasis, samt de store kommunene i Haugalandet og fylket. • Høy andel personer med videregående skole gir gode muligheter for studier på universitets- og høgskolenivå?	**Kommuneplanens samfunnsdel** **Skolebruksplan** **Utviklingsplan for Karmøy 2011-2016**

3.3 Barnehagedekning

3.3.1 Utvikling i barnehagedekning 2000-2010

		2000	2005	2010	2012
Karmøy	Barnehagedekning 1-2 år	18,2	39,5	74,6	100,0
	Barnehagedekning 3-5 år	62,2	84,8	95,6	100,0

Tabell: Andel barnehagedekning for alderstrinn 1-2 og 3-5 år. *Kilde: www.ks..no. og Karmøy kommune.*

Karmøy kommune har hatt stor vekst i barnehagedekning i begge alderskategorier. Oppvekst- og kulturetaten i Karmøy kommune opplyser at det, per i dag, er full barnehagedekning i kommunen.

3.3.2 Utfordringer: Barnehagedekning

- Full barnehagedekningen for alderstrinn 1-2 og 3-5 år er oppnådd. Andre utfordringer kan, blant annet, knyttes til effektivisering av kommunens barnehagetilbud.

3.3.3 Sammenkobling: barnehagedekning i forhold til planoppgaver

Utfordring	Viktige planer
• Effektivisering av kommunens barnehagetilbud	**Barnehageplan**

3.4 Levekår

Dataene for levekår belyser utviklingen i forhold til noen utvalgte økonomiske, materielle og sosiale vilkår innad i Karmøy kommune.

3.4.1 Inntektsnivå

	2000-2010	2000-2010	2000-2010	Endring 2000-2010		
	Menn	Kvinner	Begge	Menn	Kvinner	Begge
Karm.	**296 500→457 600**	**140 000→244 500**	**218 300→351 200**	**161 100 (54,3 %)**	**104 500 (74,6 %)**	**132 900 (60,8 %)**
Sand.	333 300→511 300	174 500→293 200	253 000→403 900	178 000 (53,4 %)	118 700 (68,0 %)	156 900 (62,0 %)

Stav.	357 900→564 900	187 500→325 400	270 200→445 500	207 000 (57,8 %)	137 900 (73,5 %)	175 300 (64,8 %)
Hauges.	295 300→441 700	164 400→276 900	227 500→359 700	146 400 (49,5 %)	112 500 (68,4 %)	132 200 (58,1 %)
Tysv.	282 300→551 000	147 100→267 500	216 400→415 000	268 700 (95,1 %)	120 400 (81,8 %)	198 600 (91,7 %)
Rogal.	324 900→506 900	168 800→291 400	246 000→400 300	182 000 (56,1 %)	122 600 (72,6 %)	154 300 (62,7 %)
Norg.	300 600→433 200	176 300→285 600	237 300→358 900	132 600 (44,1 %)	109 300 (61,9 %)	121 600 (51,2 %)

Tabell: Utvikling i gjennomsnittlig bruttoinntekt 2000-2010. *Utvalget består av sysselsatte med alder 17 år +. Kilde:* ***www.ssb.no*** *a)*

Tallene viser at bruttoinntekt for både menn og kvinner har økt i perioden. Karmøy har, i forhold til inntektsnivå for kvinner, hatt den nest høyeste andelsøkningen i inntekt i forhold til tidligere lønnsnivå. Det er naturlig å sammenligne Karmøy med Haugesund, og i hele perioden har inntektsnivået for menn vært høyere enn i Haugesund. Likevel, det kommer tydelig frem i tabellen at Karmøy ligger etter på flere sammenligningsgrunnlag.

3.4.2 Levealder

		2000	2005	2010	Endring 2000-2010
Karmøy	Menn	76,0	77,5	78,8	2,8
	Kvinner	81,7	82,2	83,5	1,8
Haugesund	Menn	76,0	77,5	78,8	2,8
	Kvinner	81,7	82,2	83,5	1,8
Rogaland	Menn	76,0	77,5	78,8	2,8
	Kvinner	81,7	82,2	83,5	1,8
Norge	Menn	75,1	76,7	78,2	3,1
	Kvinner	80,9	81,8	82,8	1,9

Figur: Gjennomsnittlig levealder. *Kilde:* ***www.ks. no****.*

I perioden 2000-2010 har levealder for både menn og kvinner i Karmøy kommune gått opp med 2,8 år for menn og 1,8 år for kvinner. Vi ser den samme utviklingen i Haugesund og på fylkesbasis. Forventet levealder i Karmøy kommune har i hele perioden vært høyere enn landsbasis.

3.4.3 Legedekning

	2002	2006	2009	Endring 2002-2009
Haugesund	7,8	7,9	7,4	-0,4
Karmøy	6,2	5,7	5,6	-0,6
Tysvær	8,4	8,4	8,2	-0,2
Sandnes	7,1	6,5	7,5	0,4
Stavanger	6,9	7,9	9,7	2,8

Tabell: Antall legeårsverk pr. 10 000 innbygger 2002-2009. *Kilde:* ***www.ks..no****).*

I perioden 2002-2009 har Karmøy kommune hatt en nedgang i antall legeårsverk. Dette kan innebære at innbyggerne i Karmøy kommune har dårligere tilgang til helsetjenester enn innbyggere i kommuner som Stavanger, Sandnes, Haugesund og Tysvær. I følge Statistisk sentralbyrå er antallet totale legeårsverk redusert fra 23 til 22,4 i perioden 2002-2009. Nedgangen er da mindre enn 1 årsverk, men dette kan ha betydning, ettersom innbyggertallet i kommunen har økt med 2281 personer. I forhold til innbyggere pr. legeårsverk har tallet endret seg fra 1611 til 1756 personer pr. lege. Dette tilsvarer en økning på 145 personer, eller 9 % i forhold til hvert legeårsverk.

3.4.4 Kriminalitet

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	Endring i 2007-2010	Endring i %

Sandnes	79,9	76,7	78,4	-1,5	-1,8
Stavanger	82,9	81,4	84,7	1,8	2,1
Haugesund	112,9	107,0	118,2	5,3	4,6
Tysvær	48,9	52,1	50,6	1,7	3,4
Karmøy	*50,9*	*49,9*	*53,7*	*2,8*	*5,5*
Rogaland	69,0	67,6	69,9	0,9	1,3
Norge	80,8	79,6	79,3	-1,5	-1,8

Tabell: Lovbrudd pr. 1000 innbygger. *Lovbrudd og kriminalitet er samlekategorier for forbrytelser og forseelser. Forbrytelse er en straffbar handling som ut fra loven regnes å være av en grovere karakter enn forseelse (hvor trafikklovbrudd har utgjort halvparten av alle anmeldte forseelser i de siste årene).* Kilde: www.ssb.no a).

I perioden 2007-2010 har Karmøy kommune det nest laveste antallet av anmeldte lovbrudd (forbrytelser og forseelser) i forhold til sammenligningsgrunnlaget. Tendensene viser derimot at antall anmeldte har økt med 2,8 pr. 1000 innbygger. Dette er en høyere økning enn de andre kommunene. Videre viser tabellen at forhold til eget folketall har Karmøy kommune den største veksten i antall anmeldelser.

3.4.5 Utfordringer: Levekår

- Gjennomsnittlig levealder i Karmøy kommune er identisk med både Haugesund og Rogaland. Sammenlignet med landsbasis har Karmøy høyere levealder for både menn og kvinner. Utfordringene vil være at andelen pensjonerte vil vokse uproposjonelt i forhold til andelen sysselsatte. Man må derfor forvente en stor økning innen økonomisk ressursbruk i henhold til eldre, mens inntektsgrunnlaget vil avta grunnet reduksjon i antallet sysselsatte.
- Legedekningen har gått ned i med 0,6 årsverk i perioden 2002-2009. Samtidig har folketallet økt. Tendensene viser da at tilgangen til legetjenester har blitt mindre tilgjengelig i dette tidsrommet.
- Antallet anmeldte lovbrudd har økt med 5, 5 % fra 50, 9 til 53, 7 pr. 1000 pers. i perioden 2007-2010. Karmøy kommune har et langt bedre resultat enn sammenligningsgrunnlaget, men samtidig viser resultatene en utvikling med økning i lovbrudd.
- I henhold til bruttoinntekt kom Karmøy dårligst ut av sammenligningsgrunnlaget. Sannsynligvis reflekterer dette det generelle utdanningsnivået og arbeidsmarkedet i kommunen. Samtidig viser tabellen at bruttoinntekt for menn og kvinner er svært forskjellig. Dette har sammenheng med andelen menn og kvinner sysselsatt i forskjellige næringer. Forholdet viser også til utfordringer i forhold til likestilling. På nasjonalt plan har en målsettinger om likelønn, og en slik målsetting er også viktig for Karmøy kommune.

3.4.6 Sammenkobling: levekår i forhold til planoppgaver

Utfordring	Viktige planer
• Generell aldring av samfunnet. • Opprettholding av legedekning. • Økning i lovbrudd. • Stor forskjell mellom menn og kvinner i bruttoinntekt tyder på utfordringer innen likestillingsarbeid.	**Kommuneplanens samfunnsdel** **Kommuneplanens handlingsprogram** **Legetjenester** **Samhandlingsreformen**

3.5 Næringsliv og sysselsetting

3.5.1 Sysselsetting etter næring (arbeidssted Karmøy kommune)

	2008	2010	Ant. sysselsatte: endring 2008-2010	Endring i % 2008-2010: Karmøy	Endring i % 2008-2010: Rogaland	Endring i % 2008-2010: Norge
Industri, Bergverksdrift og utvinning	3 412	2 734	-678	-19,8	-2,6	-6,4
Helse- og sosialtjenester	2 771	2 807	36	1,2	6,0	4,6
Varehandel, motorvognreprasjoner	2 026	2 080	54	2,6	-1,9	-2,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	1 471	1 532	61	4,1	1,6	-1,3
Transport og lagring	1 401	1 423	22	1,5	-1,5	-3,0
Undervisning	1 203	1 190	-13	-1,0	5,3	-3,1
Jordbruk, skogbruk og fiske	472	477	5	1,0	-3,8	-6,4
Forretningsmessig tjenesteyting	514	472	-42	-8,1	-1,9	-6,9
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	420	418	-2	-0,4	5,7	0,3
Off. adm., forsvar, sosialforsikring	395	378	-17	-4,3	5,5	6,8
Personlig tjenesteyting	371	372	1	0,2	3,4	4,6
Overnattings- og servicevirksomhet	267	258	-9	-3,3	1,3	-2,0
Informasjon og kommunikasjon	136	158	22	16,1	2,2	-0,4
Finansiering og forsikring	117	112	-5	-4,2	-4,9	-2,1
Elektrisitet, vann og renovasjon	122	101	-21	-17,2	4,6	7,7
Uoppgitt	95	101	6	6,3	11,9	-20,8
Totalt	**15 193**	**14 613**	**-580**	**-3,8**	**1,1**	**-0,3**

Tabell: Sysselsatte[*] etter næring i Karmøy kommune. *Kilde: www.ssb.no a)*

Karmøys næringsliv er bygget opp rundt tunge aktører som Hydro, Gassco og Solstad Offshore. Hovedaktørene danner grunnlaget for næringsklynger av små og store leverandørbedrifter. I samspill utgjør disse virksomhetene et voksende og produktivt innovasjonsmiljø, som utmerker Karmøy og regionen innen industriell nyskaping.

I Utviklingsplan for Karmøy 2011-2016 (Karmøy omstillingsselskap 2010: 18) hevdes det at perioden 2000-2008 hadde en økning i antallet arbeidsplasser fra 13 200 til 15 200, eller ca. 15 %. Dette viser at Karmøy har hatt en solid næringsutvikling i perioden. Likevel, fra tidligere

[*] Sysselsatte: personer med inntektsgivende arbeid (www.ssb.no b).

år hadde kommunen et underskudd på arbeidsplasser i forhold til sysselsatte. Samtidig har antallet sysselsatte økt med ca. 3 000 fra 17 300 til 20 200 og dette har resultert i at misforholdet mellom antall sysselsatte og arbeidsplasser har økt. I perioden 2008-2010 har antallet arbeidsplasser sunket med 580, eller 3,8 %. Det er særlig innen industri at arbeidsplasser har gått tapt, og Karmøy har mistet en langt større andel av arbeidsplasser innen industri enn gjennomsnittet på fylkes- og landsbasis.

3.5.2 Arbeidsledighet

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Karmøy	3,4	2,1	1,5	1,3	2,7	3,0	2,7
Haugesund	4,2	2,5	1,8	1,8	3,3	3,7	3,7
Tysvær	2,3	1,5	1,1	0,9	1,7	1,8	1,6
Sandnes	3,5	2,1	1,4	1,2	2	2,3	2,1
Stavanger	3,8	2,2	1,4	1,1	1,9	2,3	1,9
Rogaland	3,2	1,9	1,2	1,1	1,9	2,3	2,0
Norge	3,5	2,6	1,9	1,7	2,7	2,9	2,7

Tabell: Andel av arbeidsstyrken* som er registrert helt arbeidsledige. Årsgjennomsnitt. *Kilde: www.ssb.no a)*

I perioden 2005-2011 har antall arbeidsledige sunket fra 3,4 % til 2,7 %. Nedgangen i antall helt arbeidsledige tilsier at Karmøy er inne i en positiv utvikling. Med unntak av Haugesund, kommer Karmøy på tross av dette dårligere ut enn de andre kommunene, samt fylkes- og landsnivå. Årene 2007 og 2008 hadde lavest arbeidsledighet, mens vi ser en merkbar vekst i arbeidsledighet frem mot 2010, og deretter en nedgang i 2011. Generelt forekommer de samme tendensene gjennom hele perioden på kommune, fylkes- og landsnivå, men vi ser også tydelige lokale variasjoner.

3.5.2 Arbeidsmarkedsdekning og arbeidssted

Antall sysselsatte	**2000**	**2005**	**2010**
Med bosted i Karmøy kommune	17 281	18 065	19 755
Med arbeidssted i Karmøy komune	13 195	13 942	14 592
Arbeidsmarkedsdekning i Karmøy kommune (%)	76,3	77,1	73,8

Tabell: Arbeidsmarkedsdekning i Karmøy kommune 2000-2010. *Kilde: www.ssb.no a)*

Arbeidsplassdekningen i Karmøy har gått fra 76 % til 74 % i perioden 2000-2010. I praktisk forstand innebærer dette av hver fjerde arbeidstaker med bosted i Karmøy kommune har arbeidsplassen utenfor kommunen.

Arbeidssted for sysselsatte med bosted i Karmøy kom. (%):	**2000**	**2005**	**2010**
Karmøy	62,1	60,4	57,9
Haugesund	23,6	24,7	25,5
Stavanger	4,0	3,5	4,3
Tysvær	3,3	3,5	4,4
Sokkelen nord for 62° N	4,8	6,4	6,2
Andre	2,2	1,5	1,7
Totalt	100,0	100,0	100,0

Tabell: Arbeidssted for sysselsatte med bosted i Karmøy kommune 2000-2010. *Tall hentet fra www.ssb.no a).*

* Arbeidsstyrken: utgjøres av det samlede antallet sysselsatte og arbeidsledige (www.ssb.no b).

Tendensene viser at andelen sysselsatte som arbeider utenfor Karmøy kommune er stigende. Fra 2000-2010 har denne andelen økt 4,2 %. For sysselsatte med bosted i Karmøy er fremdeles Karmøy største arbeidsmarked, mens Haugesund i sammen med Tysvær sysselsetter ca. 30 %.

3.5.3 Utfordringer: Næringsutvikling og sysselsetting

- Mellom 2008 og 2010 tapte Karmøy totalt 580 arbeidsplasser. Særlig innenfor industrinæringen gikk arbeidsplasser tapt. Her gikk 678 arbeidsplasser tapt: et tap på ca. 20 %. Med mange sysselsatte innen industri og et lavt utdanningsnivå, vil industrien være sårbar ovenfor omstillingsprosesser innen næringen.
- Andelen arbeidsledige har gått ned. Utviklingen er positiv, men målsettingen bør alltid være å redusere arbeidsledighet, ettersom sysselsetting er en grunnleggende forutsetting for verdiskaping og velferd i et hvert samfunn.
- Det er et misforhold mellom antall arbeidsplasser og sysselsatte. Antall sysselsatte øker, mens antall arbeidsplasser minker. Arbeidsplassdekningen har sunket fra 76,3-73,8 % i perioden 2000-2010. Dette viser at Karmøy kommune inngår i det regionale arbeidsmarkedet på Haugalandet.

3.5.4 Sammenkobling: næringsliv og sysselsetting i forhold til planoppgaver

Utfordring	Viktige planer
• Tap av industriarbeidsplasser. Sårbarhet ovenfor omstillingsprosesser innen industrinæringen. • Reduksjon i arbeidsledighet • Misforhold mellom antall arbeidsplasser og sysselsatte. Stor utpendling til Haugesund.	**Kommuneplanens samfunnsdel** **Kommuneplanens arealdel** **Utviklingsplan for Karmøy 2011-2016**

3.5 Boligbygging

3.5.1 Boligbygging 2001-2010

I følge Statistisk sentralbyrås folke – og boligtellinger har boligutviklingen i Karmøy kommune vært følgende:

	2001	2011	Endring 2001-2010	Gj.snitt pr. år
Antall boenheter	14 123	17 255	3 132	313

Tabell: Antall boliger 2001 og 2010. *Kilde: Folke- og boligtelling (Statistisk sentralbyrå 2001) og www.ssb.no a).*

Det utdypes i boligbyggeprogrammet (Karmøy kommune 2010a: 4-5)at veksten har vært ujevn i denne perioden. Tidlig på 2000-tallet ble det bygget ca. 150 boenheter, mens 2005-2008 var snittet ca. 350. Dersom en tar utgangspunkt i endringen i antall boliger for hele perioden blir gjennomsnittet 313.

	1980	1990	2000	2011
Ant. boliger	10 045	12 289	14 123	17 255
Ant. innbyggere i kommunen	31 717	35 094	36 971	40 069
Ant. pers. pr. bolig	3,1	2,8	2,6	2,3

Tabell: Antall personer pr. bolig 1980-2011. *Kilde: Folke- og boligtelling (Statistisk sentralbyrå 1980 & 1990) og www.ssb.no a).*

Et annet trekk i boligutviklingen er at antallet personer pr. bolig er synkende. Fra 1980 til 2011 har antallet personer pr. bolig sunket fra 3,1 til 2,3 personer. Dette kan indikere at boligbygging blir gradvis mer arealkrevende, ettersom antallet pers. pr. bolig er synkende. Samtidig kan denne utvikling motvirkes av økende krav til arealutnyttelse og fortetting. Uten at det foreløpig foreligger konkrete tall, er det grunn til å anta at arealforbruket ikke har økt.

3.5.2 Boligbygging i forhold til soner

	Sone 1	Sone 2	Sone 3	Sone 4	Sone 5	
Befolkning	5544	9535	8174	7688	7621	38562
%-andel	14 %	25 %	21 %	20 %	20 %	100 %
Boligbygging	84	376	309	183	251	1203
%-andel	7 %	31 %	26 %	15 %	21 %	100 %

Tabell: Samlet utbygging 2005-2008 i forhold til befolkningsfordeling 2008. *Kilde: Boligbyggeprogram for 2010 (Karmøy kommune 2010a: 5).*

Utviklingen viser at boligveksten har en ujevn geografisk fordeling. Den største utbyggingen har skjedd i sone 2 og 3, mens sone 1 og 4 har hatt mindre boligaktivitet. Hvis tendensene forsetter vil det oppstå en tydelig endring i kommunens befolkning, bolig- og aktivitetsmønster. Disse tre faktorene påvirker og forsterker hverandre.

3.5.3 Tilgjengelig areal for boligbygging 2011-2030

I boligbyggeprogrammet 2010 skrives det at det finnes tilstrekkelige areal for utvikling av nye boliger i tiden fremover. Kommunens egne beregninger fastslår at det er regulerte arealer for utbygging for ca. 2 300 nye boliger. Mesteparten av arealene er privateide(Karmøy kommune 2010a: 8).

Boligutviklingen på Karmøy har hatt en årlig variasjon på ca. 150-350 boenheter pr. år. Det er vanskelig å beregne hvor lenge kommunen vil ha tilstrekkelige arealer, men man kan ta utgangspunkt i 3 alternativer basert på arealer regulert for boliger:

Alternativ	Boligutvikling	Antall boenheter	Tilstrekkelig areal
1	Lav	Ca. 150-250	Ca. 11-15 år
2	Middels	Ca. 250-350	Ca. 6-9 år
3	Høy	Ca. 350-400	Ca. 5-6 år

Tabell: Scenarioer for boligutvikling i Karmøy kommune basert på arealer regulert for boliger.

3.5.4 Fremtidig boligbehov

Boligbyggeprogrammet viser også at potensialet for antall boliger er mye høyere enn 2300. Dersom en bruker utbyggingspotensialet i godkjente reguleringsplaner, samt utbyggingsmulighetene i kommuneplanen og dens utnyttelseskrav, vil en kunne bygge 6 445

nye boenheter (Karmøy kommune 2010a - vedleggsseksjon: 6). Ut fra tendensene i den siste 10-årsperioden kan prognosene for boligforsyning i Karmøy kommune være:

Alternativ	Boligutvikling	Antall boenheter	Tilstrekkelig areal
1	Lav	Ca. 150-250	Ca. 26-43 år
2	Middels	Ca. 250-350	Ca. 18-26 år
3	Høy	Ca. 350-400	Ca. 16-18 år

Tabell: Scenarioer for boligutvikling i Karmøy kommune basert på arealer med potensial for boligbygging.

Ut i fra disse anslagene skal kommunen ha muligheter for å imøtekomme en storstilt befolkningsvekst, og vil ha en tilstrekkelig kapasitet i forhold til boligforsyning i lang tid.

3.5.5 Utfordringer: boligbygging

- Karmøy kommune ser ut til å ha rikelig med arealressurser for boligbygging de neste 20 årene. Ettersom befolkningsutviklingen i kommunen er usikker, vil også behovet for boligforsyning være uvisst. Utviklingen viser at antall personer pr. bolig er synkende, og kan innebære at en må etablere flere boliger for å tilfredsstille boligbehovet.
- Den geografiske fordelingen av boligbyggingen reflekterer befolkningsutviklingen. Sone 1 har lavest vekst, mens sone 2 og 5 har den største veksten.
- Karmøy kommune bør tilrettelegge for flere kommunale tomter. På denne måten kan kommunen fremstå med økt attraktivitet for utbyggere, ettersom kommunale tomter sikrer økt frihet innen boligbygging (utbyggere står friere i forhold til egne ønsker i forhold til etablering boligtype).

3.5.6 Sammenkobling: boligbygging i forhold til planoppgaver

Utfordring	Viktige planer
• At det eksisterer tilstrekkelig med arealer regulert til boligbygging fremover. • Boligbyggingen reflekterer befolkningsveksten i Karmøys soner. Noen områder har vesentlig mindre boligbygging enn andre. • Karmøy kommune bør ha kommunale tomter tilgjengelig.	**Boligbyggeprogram 2012** **Kommunedelplan for Eike, Kolnes og Skre** **Kommuneplanens Samfunnsdel** **Kommuneplanens handlingsprogram** **Kommuneplanens arealdel**

3.6 Miljø og klima

De nasjonale resultatområdene, mål og indikatorer beskrives i Miljøverndepartementets (2011): Prop. 1 S (2011–2012) Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak). Totalt vises det til 11 resultatområder som skal ivaretas nasjonalt, regionalt og kommunalt. En gjennomgang av utviklingen innen samtlige områder vil være svært omfattende, og av den grunn vil bare utviklingen innen enkelte områder presenteres.

3.6.1 Husholdningsavfall

Tabell: Husholdningsavfall pr. innbygger i kg 2001-2010. *Kilde: www.miljostatus.no.*

	2001	2005	2010	Endring 2001-2010	
Karmøy	274	307	286	12	4,4 %
Stavanger	415	461	391	-24	-5,8 %
Sandnes	380	408	392	12	3,2 %
Tysvær	335	401	421	86	25,7 %
Haugesund	301	384	462	161	53,5 %
Rogaland	353	402	396	43	12,2 %
Norge	335	401	424	89	26,6 %

Sammenlignet med store kommuner i Haugalandsregionen og Rogaland har Karmøy de laveste mengden av husholdningsavfall pr. innbygger 2001-2010. Selv om det produseres langt mindre husholdningsavfall pr. innbygger i Karmøy har avfallsproduksjonen økt med 4,4 % i perioden 2001-2010. Ettersom innbyggertallet på Karmøy har økt innebærer dette at det totale volumet av husholdningsavfall har utviklet seg fra ca. 10 200 til 11 300 tonn, en økning på 1100 tonn i perioden 2011-2010.

3.6.2 Klimagassutslipp

Tabell: Totale klimagassutslipp. Oppgitt i 1000 tonns-CO2-ekvivalenter. ** For "Karmøy (uten ind.)" representerer kategorien 2010 egentlig 2009 grunnet manglende grunnlagsmaterial for 2010. Kategorien "Endring 1995-2010" vil da bli 1995-2009.*
Kilde: www.miljostatus.no og www.ssb.no a).

	1995	2000	2005	2010	Endring 1995-2010	
Karmøy (inkl. ind.)	1290	1134	1126	535	755	-59 %
Karmøy (uten ind.)	130	124	116	145*	15*	12 %
Haugesund	77	76	96	86	9	12 %
Tysvær	813	778	1226	2300	1487	183 %
Stavanger	243	230	256	279	36	15 %

Karmøy har hatt svært store klimagassutslipp i perioden 1995-2010. Årsaken til dette er industrivirksomhet på Karmøy. I samme periode har klimagassutslippene blitt kraftig redusert, ettersom Norturas produksjon på Norheim er nedlagt, Karmsund Maritime gikk konkurs og at Hydro har redusert aktiviteten. Dersom en ser bort i fra industriens bidrag til klimagassutslipp, vil en få et mer nyansert bilde. Karmøy har fortsatt større utslipp enn Haugesund, men bebyggelsen er også mer spredt. Noe som legger opp til et større transportbehov.

3.6.3 Energiforbruk (inkludert industri)

	2005	2006	2007
Totalt forbruk m/ind. GWh	5 592	6 166	6 055
Totalt forbruk u/ind. GWh	853	848	851
Totalt forbruk m/ind. pr. innbygger kWh	159 502	162 480	157 891
Totalt forbruk u/ind. pr. innbygger kWh	22 653	22 385	22 190

Tabell: Energiforbruk inkludert industri. *Tallene er temperaturkorrigerte. Totalforbruket er oppgitt i GWh (giga watt timer, mens forbruket fordelt på antall innbyggere er oppgitt i kWh (kilo watt timer). Det går 1 million kWh på 1 GWh. Kilde: Kommunedelplan for klima og energi (Karmøy kommune 2010: 23).*

Energiforbruket i Karmøy er sterkt knyttet til industrivirksomhet. Endringer i industriell aktivitet vil ha stor påvirkning på totalforbruk. I 2007 stod industrien for ca. 86 % av det totale energiforbruket, mens resten fordeles på husholdninger, vegtrafikk og lokal næring. Det er vanskelig å skape et godt bilde av trendene i energiforbruket, fordi, det er lite grunnlagsmateriale tilgjengelig. Ettersom industriell aktivitet har blitt nedtrappet er det grunn til å tro at energiforbruket er redusert.

3.6.4 Energiforbruk (eksklusiv industri)

	2005	2006	2007
Karmøy (u/ind.)	22 174	21 092	21 252
Haugesund	20 869	21 741	22 382
Norge	26 489	26 668	27 222

Tabell: Energiforbruk uten industri. *Energiforbruket inkluderer private husholdninger og andre næringer, såde mobil og stasjonær forbrenning. Kilde: Kommunedelplan for klima og energi (Karmøy kommune 2010b: 23).*

Dersom en ekskluderer industriens energiforbruk ser en at Karmøy har et avtagende forbruk i 2005-2007. Karmøy har også et lavere forbruk enn landsgjennomsnittet. Siden grunnlagsmaterialet er marginalt er det vanskelig å gi et godt bilde av trendene innen energiforbruk.

3.6.5 Vannforvaltning

Karmøy kommune skal bidra i arbeidet med forvaltning av vannressurser i samband med EUs vanndirektiv. I følge vannforskriften § 1: … *'skal det utarbeides regionale forvaltningsplaner med tiltaksprogram. Hensikten er beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene'.* Planen skal gi et fullstendig bilde av miljøtilstand, vesentlige belastninger, eksisterende og fremtidige overvåkingsprogrammer, miljømål for vannforekomstene og miljøtiltak for å nå målene. Fylkeskommunen vil koordinere arbeidet på regionalt nivå, og Karmøy kommune er en deltaker i planprosessen (Rogaland fylkeskommune 2012: 7).

3.6.6 Utfordringer: klima og miljø

- Norge har et mål om at veksten i den totale avfallsmengden skal være vesentlig mindre enn den økonomiske veksten i BNP. Karmøy kommune har en mindre produksjon av avfall pr. innbygger enn både Norges- og fylkesgjennomsnittet. Samtidig er bruttoinntekt er i Karmøy noe lavere enn sammenligningsgrunnlaget, og dette har muligens betydning for produksjonen av avfall pr. person. Å opprettholde den positive statistikken i forhold til avfallsproduksjon kan være en utfordring dersom kommunens mål er økende velstand blant innbyggerne.

- Klimagassutslipp i Karmøy kommune er svært omfattende. Industrien står for mesteparten av disse. Uten industrien er antall tonn betraktelig mindre, men mye høyere enn, for eksempel, Haugesund. Karmøy kommune bør både lage strategier for å redusere andelen stasjonære og mobile klimagassutslipp (transport). Kommunen kan arbeide med slike problemstillinger gjennom sin rolle som lokal planlegger.
- I følge Kommunedelplan for klima og energi dekker elektrisitet ca. 50 % av all energibruk. Fornybar energi dekker kun 6 %. Kommunen kan som planlegger, eier, kunnskapsformidler og pådriver gjøre tiltak for å redusere energiforbruk og øke produksjon av fornybar energi.

3.6.7 Sammenkobling: miljø og klima i forhold til planoppgaver

Utfordring	Viktige planer
• Opprettholde den lave avfallsproduksjon pr. innbygger. • Redusere klimagassutslipp. • Økt satsing på fornybar energi.	**Kommundelplan for klima og energi** **Kommuneplanens Samfunnsdel** **Kommuneplanens arealdel**

3.7 Transport og infrastrukturbygging

Stamvegnettet i Karmøy kommune består hovedsakelig av en rekke fylkesveger. Fylkesveg 47 er, sammen med E134 som går fra Haugesund grense til flyplassen og havna på Husøy, den viktigste. De andre fylkesvegene binder de mindre tettstedene til Fv-47 og E134.

3.7.1 Utvikling i årsdøgntrafikk

Kommunens hovedvegnett er sterkt trafikkert. Den største trafikkbelastningen befinner seg på Karmøys nordside og kommunens fastlandsside. I følge Nasjonal vegdatabank varierer den daglige trafikken fra 8 000 til 32 000 ÅDT* på strekningen Åkrehamn-Vedavåg-Kopervik-Norheim. Slike trafikktall er en klar overbelastning i forhold til vegens kapasitet. På Karmøys sørside er belastningen mindre, eksempelvis har strekningen Åkrehamn-Skudeneshavn-Kopervik en trafikkbelastning på 1 000-8 000 ÅDT. Flere av fylkesvegene har også så høye trafikktall at den teoretiske kapasiteten er overskredet.

* ÅDT, eller årsdøgntrafikk (www.toi.no):"det totale antall kjøretøy som passerer et snitt av en veg i løpet av ett år, dividert med 365".

Tabell: Årsdøgntrafikk (ÅDT) 1998-2011 på RV/FV-47 og FV-511 i Karmøy kommune. *Tellested kan variere noe fra år til år*. *Kilde: Statens vegvesen (bestillingsdata).*

Veg	Sted	1998 (ÅDT)	2002 (ÅDT)	2007 (ÅDT)	2011 (ÅDT)	Endring 1998-2011 (ÅDT)	%	Gj.snitt pr. år (%)
E-134	Norheim (X ved FV-875)	17 900	19 000	20 400	21 000	3 100	17,3	1,3
E-134	Bø (X ved FV-840)	13 000	14 800	17 800	18 700	5 700	43,8	3,4
FV-47	Bygnes (X ved FV-511)	9 200	10 500	13 300	14 000	4 800	52,2	4,0
FV-47	Brekke (X ved FV-855)	8 000	9 100	12 200	11 500	3 500	30,4	2,3
FV-47	Sevland (X ved FV-854)	9 400	10 800	11 400	11 500	2 100	22,3	1,7
FV-47	Stava (X ved FV-858)	4 200	4 800	5 300	4 800	600	14,3	1,1
FV-47	Skudeneshavn (X ved FV-862)	3 400	3 900	4 100	4 000	600	17,6	1,4
FV-511	Stokkastrand	2 300	2 600	2 700	2 900	600	26,1	2,0
FV-511	Stølebukt (X ved Eide FV-47)	6 700	7 700	8 100	8 000	1 300	19,4	1,5

Tabellen viser at trafikkbelastningen langs E-134 og deler av fv-47har hatt en markant økning i perioden 1998-2011. Den største belastningen finnes på Karmøys nordre del og Fastlands-Karmøy, mens belastningen er vesentlig mindre ved Skudeneshavn og omegn. I perioden har samtlige områder har hatt økning i trafikkmengder.

3.7.2 Antall biler

Tabell: Antall registrerte biler og biler pr. innbygger 1990-2010. *Kilde: www.ssb.no a) og Vegdirektoratets kjøretøysbestand (2010).*

	1990	1990	2000	2000	2010	2010	Endring 1990-2010	
	Ant. reg. biler	Biler pr. innbygger	Ant. reg. biler	Biler pr. innbygger	Ant. reg. biler	Biler pr. innbygger	Ant. reg. biler	Ant. reg. biler (%)
Karmøy	14 443	0,41	18 073	0,48	23 268	0,58	8 825	61
Rogaland	153 577	0,45	185 315	0,49	240 686	0,56	87 109	57
Norge	1 942 558	0,45	2 302 955	0,51	2 855 937	0,58	913 349	47

Utviklingen for Karmøy viser at det er et økende antall biler registrert i kommunen. I perioden 1990-2010 økte bilparken fra 14 443 til 23 268 biler. Økningen utgjør 8 825 biler, eller 61 %. Samtidig har antall biler pr. innbygger også økt fra ca. 0,4 til 0,6. Samtidig viser Vegdirektoratets vegtrafikkindeks (2003-2010) at trafikkmengden i Rogaland har vokst med 2, 4 % i gjennomsnitt pr. år i perioden 2003-2010. Tallmaterialet antyder at bilbruk intensiveres årlig. Dette er en utvikling som ikke er bærekraftig. Vegstandard- og kapasitet oppgraderes langsomt, mens trafikkmengde og vegslitasje øker raskt. I langtidsperspektiv kan situasjonen i henhold til bilkøer og trafikksikkerhet forverres. Infrastrukturens standard er også en viktig tilrettelegger for etablering av næringsliv.

3.7.3 Samferdsels- og infrastrukturprosjekt

T-Forbindelsen:

Innen utvikling av ny infrastruktur, er T-forbindelsen det viktigste prosjektet for Karmøy. Prosjektet har vært planlagt siden 1990-tallet. Selve byggefasen startet i 2009 og prosjektet

forventes ferdig i mai 2013. Prosjektet har sterkt fokus på Karmøy, men inkluderer også Haugesund og Tysvær kommune. Gjennom tunnelforbindelse under Karmsundet og Førresfjorden knyttes fv-47 i Karmøy opp mot E-39 i Tysvær. Som del av prosjektet, bygges det ny vegtrase fra Fosen i Karmøy og E-134 i Haugesund.

Haugalandspakken:
Haugalandspakken er et overordnet transportprosjekt som omfatter 7 kommuner i Haugalandsregionen. Prosjektet består av en rekke mindre og større tiltak, men hovedfokus er å forbedre standarden på fv-47 og E-134 mellom Haugesund og Etne. Gjennom Haugalandspakken skal en skape et miljøvennlig og trafikksikkert transportsystem som tilrettelegger for befolknings- og næringsutvikling i regionen. Kostnaden for Haugalandspakken er anslått til 2,7 milliarder kroner, og finansieringen skjer hovedsakelig gjennom bompenger, men prosjektet mottar også midler fra stat og fylkeskommune.

Omkjøringsveg mellom Åkra-sør–Veakrossen (del av Haugalandspakken):
Trafikken langs fv-47 i Åkrahamn-området svært høy, spesielt nordover, og situasjonen er belastende i henhold til fremkommelighet i trafikken, samt for lokalmiljøet. Gjennom Haugalandspakken skal forholdene i Åkrahamn-området utbedres. Dette er planlagt ved å etablere en alternativ rute for gjennomgangstrafikken øst for Åkrehamn. Kommunestyret har godkjent en kommunedelplan for prosjektet. Grunnet innsigelser fra statlige regionale myndigheter, er planspørsmålet sendt til Miljøverndepartmentet for endelig avgjørelse.

E-134:
E-134, eller Haukelivegen strekker seg fra Haugesund til Drammen og er en viktig regional sammenkobling av Vestlandet og Østlandet. Haugalandspakken kan knyttes opp mot E-134, og Haukelivegen blir også nevnt i "Forslag til Nasjonal transportplan 2014-2023" (Avinor, Jernbaneverket, Kystverket og Statens vegvesen 2012). Som en ferdselsåre mellom Vestlandet og Østlandet utgjør E-134 en viktig rolle i vekstgrunnlaget for Haugalandsregionen.

Avløpssamarbeid mellom Karmøy kommune og Haugesund kommune:
Karmøy og Haugesund inngikk avtale i 2009 om etablering av felles kloakkrenseanlegg på Årabrot i Haugesund. Avtalen medfører at avløp fra Kolnesområdet, Norheim og Vormedal vil overføres til Årabråt for rensing før utslipp til Sletta.

For Karmøy kommune medfører dette sanering av utslippene til Førdesfjorden, Salhus og Vormedal. For nåværende utslipp til Karmsundet ved Salhus, har Fylkesmannen varslet pålegg om eget renseanlegg for høyere rensegrad enn i dag.

Det vil bli vurdert om andre områder i kommunen skal inkluderes i avløpssystemet.
I avtalen er det nedfelt at Karmøy kommune har rett til å overføre kloakkavløp som tilsvarer 13.000 personer. Det er gitt signaler om at dette kan utvides dersom Karmøy har behov for det. Med dette tiltaket vil store deler av Karmøys fastlandsside være dekket med meget gode rensetiltak for avløp langt frem i tid. Utbyggingen av nytt renseanlegg som inkluderer tunneler, pumpeanlegg m.v., vil ha totale kostnader på bortimot 300 mill. kroner.

3.7.5 Sjøfart: Karmsund havnedistrikt

Tabell: Totalt antall anløp og total godsmengde i Karmsund havnedistrikt. I statistikken er lastefartøyer, offshorefartøyer, fiskefartøyer og utenriks anløp medregnet. Kilde: **www.karmsund-havn** (b).

	2005	2006	2007	2008	2009	Endring 2005-2009
Totalt antall anløp	32 063	31 381	28 673	29 733	28980	-3 083
Total godsmengde (millioner tonn)	14,16	14,26	15,52	14,58	12,73	-1,87

Karmsund havnedistrikt er det tredje største i Norge i forhold til godsomslag etter Bergen og omland havnevesen og Narvik havn KF. Havnedistriktet omfatter kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Bokn, Bømlo og Sveio. Fra 2005 til 2009 er det en nedgang i totalt antall anløp og total godsmengde.

3.7.6 Kollektivtransport

Ferjeforbindelse:
Karmøy har ferjesamband fra Skudeneshavn til Mekkjarvik i Randaberg. På hverdager er det 4 avganger fra Skudeneshavn, via Kvitsøy, til Mekkjarvik. Ukentlig er det totalt 29 avganger fra Skudesneshavn: 20 på hverdager og 9 i helg. Som et resultat av åpningen av T-forbindelsen vil ferjesambandet avsluttes i 2013. Dette gir noen utfordringer for Skudenesområdet som vil kreve spesielt fokus i den framtidige kommunale planleggingen.

Bussforbindelser:
Busstilbudet i Karmøy kommune består hovedsakelig av bussruter med utgangspunkt i Haugesund. Skal busstilbudet bli et reelt alternativ til privatbil, må dagens frekvenser økes betydelig. T-forbindelsen gir muligheter for å styrke busstilbudet i Karmøy kommune, eksempelvis ved at noen av Kystbussens ruter bruker denne forbindelsen.

Hurtigbåtforbindelse:
Hurtigbåtforbindelsen mellom Bergen-Stavanger, samt Haugesund-Stavanger, har anløp i Kopervik. På hverdager er det daglig 4 avganger fra Kopervik til Stavanger, mens det er 2 avganger fra Kopervik til Bergen. Ukentlig er det totalt 23 avganger på strekningen Kopervik-Stavanger, mens det er 13 på strekningen Kopervik-Bergen.

3.7.7 Luftfart

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ant. passasjerer	351 371	345 388	376 827	412 517	436 718	490 709	510 998	531 728	532 352	558 938	604 987
Endr. fra forrige år	-25 003	-5 983	31 439	35 690	24 201	53 991	20 289	20 730	624	26 586	46 049
Endr. fra forrige år (%)	-6,6	-1,7	9,1	9,5	5,9	12,4	4,1	4,1	0,1	5,0	8,2
Ant. flybevegelser (avganger og landinger)	11 831	11 034	11 519	10 799	10 848	10 675	11 003	10 212	8 602	8 963	8 516
Endr. fra forrige år	285	-797	485	-720	49	-173	328	-791	-1 610	361	-447
Endr. fra	2,5	-6,7	4,4	-6,3	0,5	-1,6	3,1	-7,2	-15,8	4,2	-5,0

forrige år (%)											

Tabell: Antall passasjerer og flybevelgelser 2001-2011. *Hentet fra www.avinor.no.*

Vi ser at Haugesund luftehavn har hatt en stor økning i aktivitet. Antall passasjerer har økt fra ca. 350 000 til 604 000, en økning på ca. 70 %. Samtidig har antall flybevegelser blitt redusert med ca. 30 %. Avinor forklarer dette med at setekapasiteten på charter- og rutefly har blitt bedre.

Lufthavnen er viktig for Haugalandsregionen. Med slik infrastruktur fremstår både Hauglandet og Karmøy som attraktivt for reiselivsnæringen og annet næringsliv. Fortsatt vekst i passasjertall forutsetter god kommunikasjon til og fra flyplassen. Med åpning av T-forbindelsen vil tilgangen til flyplassen bedres.

3.7.8 Utfordringer: transport og infrastrukturutbygging

- Spesielt nordsiden av Karmøy og Fastlands-Karmøy har stor trafikkbelastning. Kapasiteten på E-134 og deler av fv-47 er sprengt på enkelte strekninger. Karmøy bør arbeide for å redusere trafikkbelastningen gjennom oppgradering av hovedvegnett, samt nye vegløsninger.
- Tendensene viser at trafikkbelastningen vokser årlig. Antall biler i kommunen er økende, bilbruk er intensivert og ÅDT er stigende. Utviklingen er ikke bærekraftig, ettersom vegkapasitet og kvalitet ikke utvikles i samsvar med trafikkutviklingen.
- Gjennom Haugalandspakken og andre prosjekt oppgraderes, utbedres og etableres infrastrukturen innen samferdsel. Disse prosjektene tenkes å ha positive ringvirkninger for eksisterende næringsliv, og gjør området attraktivt for nyetableringer. Samtidig vil økende folketall, næringsutvikling og boligutvikling være vesentlige trafikkgenererende tiltak.
- Avløpssamarbeidet mellom Karmøy og Haugesund er et viktig infrastrukturtiltak. Med forbedret avløpsavvikling vil boligbygging på Fastlands-Karmøy ha større grad av bærekraftighet.
- Haugesund lufthavn har hatt sterk økning trafikk. Det er sannsynlig at flyplassen vil ha fortsatt vekst i passasjertall, men dersom Haugesund lufthavn er også avhengig av infrastruktur for å ha optimale vekst- og ekspansjonvilkår.
- Sjøfartsnæringen har en sterk forankring i Karmøy og regionen. Karmsund havnedistrikt er et av Norges mest trafikkerte, og havteknisk infrastruktur vil være en viktig komponent for utviklingen og opprettholdelse av, eksempelvis industrinæring og fiskerinæring.
- Økt satsing på kollektivtrafikk er svært viktig i bærekraftig samfunnsutvikling. Som planlegger kan Karmøy kommune vektlegge utviklingen av kollektivtilbud.

3.7.9 Sammenkobling: transport og infrastrukturbygging i forhold til planer

Utfordring	Viktige planer
• Redusere trafikkbelastningen gjennom oppgradering av hovedvegnett, nye vegløsninger og kollektivtrafikksatsing. • Arbeide for en trafikkutvikling med økt grad av bærekraftighet. - oppgradere, utbedre og etablere infrastruktur innen samferdsel (eksempelvis gjennom Haugalandspakken og andre prosjekt). - Dette inkluderer også havteknisk infrastruktur. - Infrastruktur vil også være viktig for utviklingsmulighetene til Haugesund lufthavn. • Sikre bærekraftig utvikling innen boligbygging. Eksempelvis: Avløpssamarbeidet mellom Haugesund og Karmøy.	**Kommundelplan for klima og energi** **Kommunedelplan for fv47 – Åkra sør - Veakrossen** **Kommunedelplan for trafikksikring** **Kommuneplanens Samfunnsdel** **Kommuneplanens handlingsprogram** **Kommuneplanens arealdel**

3.8 Langsiktig arealbruk

Langsiktig arealbruk kan forstås som kommunens hovedprioriteringer i kommuneplanen i forhold til arealbruk. Noen former for arealbruk kan være i konflikt med andre, men gjennom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal Karmøy kommune arbeide for en bærekraftig utvikling gjennom en balansert utvikling mellom ulike former for arealbruk. Med utgangspunkt i Miljøverndepartmentet (2011a): "Nasjonale forventninger til regional om kommunal planlegging", vil Karmøy kommune fokusere på følgende punkt:

- Karmøy kommune legger i sin langsiktige arealdisponering vekt på å sikre tilstrekkelige utbyggingsarealer i alle deler av kommunen for det vekstpotensialet som kommunen har med hensyn til befolkningsvekst og næringsutvikling.

- Ved tilrettelegging for ny utbygging skal en legge vekt på en arealbruk som bygger opp under mulighetene for kollektiv-, sykkel- og gangtransport.

- I den langsiktige arealdisponeringen skal det legges vekt på å sikre verdifulle landbruks-, natur- og friluftsområder.

- I byer og tettsteder skal det i arealplanleggingen legges til rette for fortetting og transformasjon, dog uten at dette forringer de etablerte bygningsmiljøer og omgivelser.

- Tilpasning til kommende klimaendringer skal vektlegges i den langsiktige arealdisponering, og fareområder skal unngås når framtidig utbygging planlegges.

- Kulturminner kan være en ressurs i byutvikling og en viktig del av kulturmiljøer og kulturlandskap. Av den grunn har Karmøy kommune et ansvar for å bevare kulturminner.

4. Status for kommunens etater

4.1 Økonomiske rammebetingelser for framtidig kommunal tjenesteyting

De økonomiske forutsetningene er usikre, men det er neppe noen grunn til å tro at kommunen vil ha mye friske midler til nye tiltak. På kort sikt, i økonomiplanen 2012-2015, forventes det at handlingsrommet er mindre enn forventede merkostnader knyttet til demografiske endringer i kommunen. En av årsakene er at staten også vil se at handlingsrommet blir mindre. I Nasjonalbudsjettet for 2012 pekes det på at bidrag til handlingsrommet fra økt bruk av oljeinntekter vil bli mindre i neste ti årene enn det var i det forrige – mens økte utgifter til pensjoner vil være langt høyere. Kommunen bør derfor belage seg på at friske midler vil være en sterkt begrenset ressurs, og at arbeidet med å utvikle kommunen i stor grad vil måtte skje innenfor rammer som er på dagens nivå – med bare delvis kompensasjon for demografi/økte behov de nærmeste årene.

4.2 Teknisk etat

4.2.1 Status

Teknisk etat i Karmøy kommune har 315 ansatte, samt flere deltidsansatte brannmannskaper med liten stillingsbrøk. Totalt utgjør dette ca. 400 personer. Etaten er inndelt i stab og 5 avdelinger: 1) Vann, avløp og rennovasjonsavdelingen (VAR), 2) Driftsavdelingen, 3) Forvaltningsavdelingen, 4) Eiendomsavdelingen og 5) Brann- og redningsvesen. Etatens ansvarsområde er kommunens samlede tekniske tjenester: et omfattende og variert spekter av oppgaver som er avgjørende for kommunens drift og utvikling[1].

VAR-avdelingen: Avdelingen står for kommunens drikkevannsforsyning, avløpsanlegg og renovasjonsordning.

Driftsavdelingen: Avdelingens oppgaver er drifting, vedlikehold og forvaltning av kommunens parkområder, skogsområder, naturreservater, veganlegg, biler og maskiner.

[1]Grunnlagsmaterialet i 4.2 er basert på Årsmelding 2011, teknisk etat (Karmøy kommune 2012b).

Forvaltningsavdelingen: Av ansvarsområder står forvaltningsavdelingen for mesteparten av etatens saksbehandling og myndighetsutøvelse. Vanlige arbeidsoppgaver er behandling av søknader og veiledning til publikum i henhold til lovverk, saksgang, vedtak og rettigheter.

Eiendomsavdelingen: Avdelingens virksomhet inkluderer: prosjekt- og byggledelse, ENØK/Inneklima, renhold bygg, vedlikehold bygg, boligkontor, HMS-arbeid, boligfelt/utbygging/salg, industrifelt/utbygging/salg og juridiske oppgaver i samband med innkjøp og kontraktsinngåelser.

Brann- og redningsvesenet: Karmøy brann- og redningsvesen har forpliktelser ovenfor brannforebyggende arbeid og er kommunens beredskap mot brann og ulykker.

4.2.2 Utfordringer

- **Generelt:** Karmøy kommune etterspør den samme kompetansen som andre kommuner og private aktører. Med økende konkurranse kan det være utfordrende å skaffe medarbeidere med relevant utdanningsnivå- og bakgrunn. Flere av etatens sentrale medarbeidere nærmer seg pensjonsalder. Etaten vil ha behov for rekruttering til lederstillinger, stillinger relatert til universitets- og høgskoleutdanning og stillinger innen praktisk orienterte fagområder.
- **VAR-avdelingen:** har en rekke konkrete utfordringer som omfatter opprusting og oppgradering av avløpsledninger, sikring av vannkilder og vannkvalitet, oppstart av planarbeid og tilrettelegging for brukere av Borgaredalen miljøpark.
- **Driftsavdelingen:** har utfordringer innen drifting av parkanlegg, biler og maskiner, opplysningsarbeid i henhold til skogsforvaltning, oppstart av planarbeid innen naturforvaltning og oppstart av prosjekt for turveg, samt gang- og sykkelveg.
- **Forvaltningsavdelingen:** innføring av nye kontrollregler øker arbeidsmengden i forhold til behandling av ferdigattester på byggesaksseksjonen. Med nåværende byggeaktivitet antas det at en må utstede ca. 700 bruksattester/ferdigattester pr. år, i motsetning til 477 i 2011. For å imøtekomme utfordringene har en omdefinert en stillingshjemmel og utlyst en stilling som tilsynsingeniør. På oppmålingsseksjonen blir tjenestene for oppmåling og matrikkelføring mer tidkrevende, da grunnet nytt lovverk (matrikkelloven: lov av 17/6 2005). Samtidig er krav til tidsfrister blitt strengere(fra 3 år til 16 uker). Dersom tidsfristen ikke holdes medfører dette reduksjon i gebyrskostnader, og kommunen mister inntekter.
- **Eiendomsavdelingen:** fremover kommer det nye myndighetskrav til brannsikring, inneklima, energikrav, universell utforming osv. Det er alltid en utfordring å etterkomme disse. En annen utfordring er å imøtekomme vedlikeholdsetterslepet på den kommunale bygningsmassen. Eksempelvis ble det anslått i 2008 at den kommunale byggmassen i Karmøy kommune hadde et etterslep på 480-730 mill. kr. Gjennom diverse rehabiliterings- og oppgraderingsarbeid er etterslepet redusert, men det gjenstår enda mye arbeid.
- **Brann- og redningsvesenet:** har utfordringer i forhold til organisering og dimensjonering. I samband med befolkningsvekst og etablering av ny infrastruktur (T-forbindelsen), settes det nye krav til kompetanse. I 2002 kom det nye tilsynskrav til boligbygging, og i den forbindelse ble feiervesenet tilsynsmyndighet. Arbeidet er

tidkrevende, og legger press på arbeidskapasiteten. En av feierne går av med pensjon i 2012, mens det kan være utfordrende å finne erstatninger, ettersom rekrutteringen til feieryrket er lav.

4.3 Helse- og omsorgsetaten

4.3.1 status

Helse- og omsorgsetaten er administrert gjennom stab for: 1) driftstøtte og 2) personal. Under driftstøtte administreres også driften av tjenester innen vaskeri/kjøkken/renhold. Etatens tjenesteyting skjer gjennom avdelingene: 1) helse og 2) omsorg. Gjennom avdelingene administreres totalt 29 virksomheter innen aldershjem, bo- og behandlingshjem og hjemmetjeneste. Helse- og omsorgsetaten tjenester kan deles inn i 2 overordnede sektorer med en rekke tilhørende underfunksjoner, samt barnevern (Karmøy kommune 2012a: 112-124):

1) Helsetjenester:

- Forebygging, helsestasjons- og skoletjenester.
- Annet forebyggende helsearbeid.
- Diagnose, behandling og rehabilitering.

2) Pleie og omsorg:

- Aktivisering av eldre/funksjonshemmede.
- Pleie- og omsorg – hjelp i institusjon.
- Pleie- og omsorg – hjelp i eget hjem.
- Institusjonslokaler.

3) Barnevern:

- Barnevernstjenester.
- Barnevernstiltak i familien
- Barnevernstiltak utenfor familien.

4.3.2 Utfordringer

- Siden 2002 har den tjenesteytende delen av Helse- og omsorgssektoren økt med 40 %. Dette medfører større utfordringer i henhold til rekruttering, kompetanseutvikling og overordnet ledelse og oppfølging. I samme periode har ikke blitt tilført personalressurser til administrasjonen.
- ”Fremtidens helse- og omsorgstjenester – 2020” (Karmøy kommune 2011) angir retningen for hvordan helse- og omsorgstjenestene i Karmøy bør utvikles. I det kommende 10-året vil antallet eldre vokse kraftig. Antallet unge med funksjonshemming vil sannsynligvis også øke. Dette utøver et press på helse- og omsorgsressursene, og kommunen vil ha vanskeligheter med å opprettholde dagens tjenestetilbud.
- Samhandlingsreformen tillegger kommunene nye ansvarsoppgaver, da hovedsakelig i samband med kommunale tilbud før og etter sykehusopphold. Dokumentet: ”Fremtidens helse- og omsorgstjenester – 2020” kan sees i sammenheng med omstillingsarbeidet i Samhandlingsreformen.

- I Budsjett og økonomiplan (Karmøy kommune 2011: 124; 2012: 44) kommer det frem at barnevernstjenestene har lav bemanning. Av den grunn har de kommunale barnevernstjenestene i Karmøy vært under gjennomsnittet i Rogaland fylke.

4.4 Oppvekst- og kulturetaten

4.4.1 status

Oppvekst- og kulturetaten består av sentraladministrasjonen og tre avdelinger: barnehage, skole og kultur. I kommunen er det ca. 5700 barn i skolealder fordelt på 19 barneskoler og 5 ungdomsskoler, mens det er mer enn 2500 barn fordelt på 9 kommunale og 25 private barnehager. Kulturavdelingen utgjøres av ca. 30 årsverk, og er den minste av avdelingene innen Oppvekst- og kulturetaten. Ansvarsområdet for avdelingene er:

1) **Barnehage:**
   - Førskole
   - Styrket tilbud til førskolebarn
   - Førskolelokale og skyss

2) **Skole:**
   - Grunnskole
   - Kulturskole
   - Voksenopplæring
   - Skolefrittidstilbud
   - Skolelokaler
   - Skyss av skolebarn

3) **Kultur**
   - Aktivitetstilbud: barn og unge
   - Bibliotek
   - Museer
   - Kunstformidling
   - Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
   - Andre kulturaktivitet og tilskudd til andres kulturbygg
   - Kommunale kulturbygg
   - Kulturvern

4.4.2 Utfordringer

- Andelen barn med krav om særskilte behov innen barnehager og skoler øker kraftig. For å imøtekomme denne utviklingen kreves det bedre samhandling mellom skole og foresatte, samt intern kompetanseøkning innen sakkyndighetsvurdering og tilpasset opplæring.
- Karmøy kommune har i lang tid valgt å satse på et desentralisert skoletilbud. Forholdene for elever og foreldre har dermed vært stabile, men driften er også kostbar. Kommunens størrelse tilsier at det er for mange skoler. De siste årene har skolestrukturen blitt rasjonalisert, da gjennom reduksjon av antall skoler. I løpet av de siste årene har 6 skoler blitt nedlagt, og i 2014 skal Hauge og Håland sammenslås. Det kan tenkes at skolestrukturen må rasjonaliseres ytterligere i årene fremover.

- Oppgaver som skal utredes og løses er i økning, mens antall årsverk i Oppvekst- og kulturetaten har blitt kuttet. Av den grunn er det sannsynlig at arbeidsoppgaver må utsettes, og at det kan ta lengre tid å iverksette nye systemer.

4.5 Administrasjon

4.5.1 Status*

Økonomiavdelingen: har ansvar for kommunens regnskap, budsjett, innkjøp, skatt, kontroll, finansforvaltning og innfordring. I Budsjett og økonomiplan 2012-2015 oppgis det at budsjettet for 2012 er forventede driftsinntekter 2, 26 milliarder kroner. Dette er en oppgang på 7, 6 % fra vedtatt budsjett for 2011 (ca. 2, 1 milliarder kroner).

Personalavdelingen: omfatter personalkontoret, lønningskontoret, HMS-kontoret, servicetorget, fellesekspidisjonen og kantinen. Personalkontoret står for arbeidet med kompetanseutvikling, rekrutteringspolitikk og strategisk arbeid innen personalområdet, inntak og oppfølging av lærlinger, pensjon og forsikring for ansatte, IA- og attføringsarbeid, forhandlinger med arbeidstakerorganisasjoner og rådgivning ovenfor etatene og enkeltpersoner.

Sentraladministrasjonen: utgjøres av forskjellige stillinger og funksjoner som ikke inngår i Økonomiavdelingen eller Personalavdelingen. I Sentraladministrasjonen inngår eksempelvis: rådmann med stab, vaktmester og Juridisk avdeling.

4.5.2 Utfordringer og Planbehov

- Samfunnsdel og økonomiplan bør ha tettere integrering. Økonomiplanen har vært lite aktivt brukt i forhold til gjeldende kommuneplan. Særlig i forhold til kommuneplanens samfunnsdel bør økonomiplanen være viktig. Samfunnsdelen skal kunne gi retning for kommunens økonomiske prioriteringer, og økonomiplanen er et verktøy for å markere og styre dette.
- For å oppnå tettere integrering må kommuneplanens stille forventninger som er økonomisk realistiske.

5. Andre driftsformer innen kommunal sektor

5.1 Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid tillater kommuner å samordne både kompetanse og erfaringer i prosjekt som involverer flere kommuner. På denne måten kan kommunen ivareta både administrative oppgaver, samt innbyggernes interesser på tvers av kommunegrensene.

* Kap 4.5 er basert på opplysninger fra Budsjett og økonomi plan 2012-2015 (Karmøy kommune 2012a) og Årsmelding 2010 (Karmøy kommune 2011).

Kommunesektoren møter ofte utfordringer i henhold til kompetanse og arbeidskraft. I følge kommunal- og regionaldepartementet (www.regjeringen.no) kan interkommunale samarbeid være en løsning for å imøtekomme utfordringer i henhold til mangel på arbeidskraft og kompetanse: en utfordring som er vanlig i kommunal sektor.

Karmøy kommune inngår i en rekke interkommunale samarbeid innen ulike områder som planarbeid, infrastrukturprosjekt, administrasjon, beredskap, kultur og idrett, arbeidslivog helse. Dette er samarbeid med enkeltkommuner, Haugalandet og fylket. Her er eksempler på noen:

Infrastruktur:

- **Haugaland kraft:** Selskapet skal ivareta kraftutbygging og distribusjon på Haugalandet. Eies av kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Bokn, Sveio og Utsira.
- **Haugalandspakken:** Haugalandspakken er et overordnet transportprosjekt som omfatter kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Bokn, Sveio og Etne.
- **Karmsund interkommunale havnevesen:** Karmsund havnevesen er en felles organisasjon for havnedrift i kommunene Bokn, Bømlo, Haugesund, Karmøy, Sveio og Tysvær.

Beredskap:

- **Interkommunalt utvalg for akutt forurensing (IUA):** Nord-Rogaland/Sunnhordaland beredskapsområde har følgende deltakerkommuner: Bokn, Bømlo, Etne, Fitjar, Haugesund, Karmøy, Kvinnherad, Sauda, Stord, Suldal, Sveio, Tysnes, Tysvær, Utsira og Vindafjord.

Administrasjon:

- **Interkommunalt arkiv Rogaland:** interkommunalt selskap heleid av 24 Rogalandskommuner, inkludert Karmøy kommune, og fire interkommunale samarbeidsordninger. Dokumentbehandling og oppbevaring av arkivmateriale, og er et rådgivingsorgan for eierne.
- **Ordfører-rådmann kollegiet**: Tidligere Haugalandsrådet som bestod av: Bokn, Etne, Haugesund, Karmøy, Sveio, Tysvær, Utsira, Vindafjord og Sauda.

Arbeidsliv:

- **Fagdagen:** Kunnskap og nettverksbygging for alle ansatte i kommunale og ikke-kommunale barnehager. Inkluderer kommunene Sauda, Tysvær, Vindafjord, Haugesund og Karmøy.
- **Haugaland skole & arbeidsliv (HSA):** Haugaland Skole & Arbeidsliv er et interkommunalt samarbeid om utviklingsarbeid i skolen knyttet til forholdet mellom skole og næringsliv. kommunene: Bokn, Haugesund, Karmøy, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord er eiere.

Kultur og idrett:

- **Interkommunalt utvalg idrettssektoren:** klassifisering av regionale anlegg, anleggsutbygging og samarbeid på driftsiden. Inkluderer kommunene: Haugesund, Karmøy, Tysvær, Bokn, Sveio og Vindafjord.
- **Musikkselskapet Nordvegen** (**MUNOR):** Sysselsetter og organiserer musikere i Nord-Rogaland. Selskapet eies av kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Bokn og Utsira, samt Harald Hårfagre kammerorkester og Nord-Rogaland symfoniorkester. I tillegg er Rogaland fylkeskommune en viktig bidragsyter.

Helse:

- **Haugesund legevakt:** legevaktstjeneste for Haugesund, Karmøy og Utsira.
- **KLARE:** Interkommunalt samarbeid om autisme mellom PPT-tjenestene i kommunene Karmøy, Haugesund, Sveio, Tysvær, Suldal, Etne og Vindafjord.

5.2 Konkurranseutsetting

Det forventes at kapasitet og kompetanse vil være en stor utfordring for kommunal sektor fremover, og dette bekreftes i kapittel 4: Status i Karmøy kommunes etater. I likhet med interkommunalt samarbeid kan konkurranseutsetting være en mulighet for å imøtekomme slike utfordringer. Av den grunn kan konkurranseutsetting være en strategi for å oppfylle kommunens ansvar ovenfor enkelte oppgaver og tjenester.

Konkurranseutsetting og bruk av private virksomheter har vært vanlig i deler av driften i kommunal sektor over lengre tid. I slike tilfeller konkurrerer private aktører om driftsansvaret for oppgaver eller tjenester som kommunen har ansvar for å finansiere. Det forekommer også at kommunen er en del av konkurrentene ved anbudsutsetting[*].

Konkurranseutsetting er et begrep man gjerne knytter opp mot privatisering. Privatisering innebærer at ansvarsforholdet forskyves fra offentlig til privat sektor. Private virksomheter og konkurranse har da en aktiv rolle i frembringelsen av tjenester til befolkningen. I en slik situasjon er kommunen fortsatt ansvarlig for tjenesten, men det er en privat aktør som står for selve utførelsen. Forholdet betyr at kommunen beholder ansvaret for både utforming og kvalitet av tjenesten. Kommunen er også finansierings- og kontrollansvarlig [*].

6. Vurdering av planbehovet

Kommunens samlede planleggingsaktivitet må knyttets nøye sammen med det konkrete behovet som kommunen har for å løse utbyggings- og driftsoppgaver innenfor alle sine sektorer. Med de begrensede planleggingsressurser kommunen har er det viktig at planleggingen blir målrettet og får et omfang som gjenspeiler de samlede midler som kommunen disponerer for å løse de utfordringer en står overfor. For å identifisere

[*] Bogen & Nyen (1998: 23-29).
[*] Bogen & Nyen (1998: 23-29).

utfordringene som kommunen har, er det viktig at en gjør seg kjent med og bruker den kunnskap som finnes om Karmøy-samfunnet som helhet.

Planene som blir utarbeidet i kommunen har i prinsippet 2 ulike utgangspunkt:

1. Planer som statlige myndigheter pålegger kommunen å utarbeide.
2. Planer som kommunen utarbeider etter egen behovsvurdering.

Til den første kategorien er det flere planer som er en forutsetning for å kunne søke om økonomiske midler til bestemte tiltak. Dette gjelder for eksempel enkelte trafikksikkerhetstiltak.

For helse- og omsorgsetaten har de senere års lovendringer medført at det er få myndighetskrav om konkrete planer i etaten. Lovgiver forutsetter oversikt og systematikk, men det er opp til kommunen selv i hvilken grad en vil ha planer, og om disse er helhetlige eller detaljerte.

En annen prinsipiell forskjell på planer som kommunen utarbeider, er planer som behandles etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven og sektorplaner som ikke gis en slik omfattende behandling. Den etterfølgende vurdering av planbehovet omfatter begge typer planer.

Planprosesser tar ofte tid. I denne sammenheng er viktig at planprosessene så langt som mulig blir startet opp og avsluttet innenfor en og samme kommunestyreperiode. Det har vist seg at det for eierskapet til planer, og i noen tilfeller også planers kvalitet, er viktig at de organer som starter et planarbeid også deltar i den endelig godkjenning. Det er i vurderingen av tidspunkter for oppstart og utarbeiding av planer lagt vekt på at målsetningen om at planer som startes opp i inneværende periode skal godkjennes før neste valgperiode.

6.1 Føringer for vurdering av planbehov

I PBL § 10-1 er det presisert at kommunestyret ved behandling av kommunal planstrategi skal ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av den skal revideres. I kommunestyreperioden 2007 – 11 ble spørsmålet om revisjon av kommuneplanen også vurdert. I møte den 16.12.2008 - sak 124/08 – behandlet kommunestyret spørsmålet om revisjon av kommuneplanen for 2008 – 2019 og en fattet følgende vedtak:

> ***Kommunestyret viser til at sist reviderte kommuneplan (arealdelen) ble godkjent av Miljøverndepartementet 30.06.08 og vedtar bl.a. på denne bakgrunn at det ikke skal gjennomføres fullstendig rullering av kommuneplan for Karmøy kommune 2008 – 2019 i inneværende kommunestyreperiode.***

Kommunestyret ber rådmannen prioritere plankapasiteten til kommunen mot oppfølging av den vedtatte kommuneplanen (2008-2019), herunder bl.a. Haugalandspakken, T-forbindelsen, Kommunedelplan Eike, Kolnes, Skre samt områder for utbygging. Alle forslag utover disse prioriteringene vil likevel bli behandlet.

I møte den 09.11.2010 behandlet kommunestyret Kommuneplanmelding 2010 – sak 60/10 – og en fattet følgende vedtak:

> ***1. Kommunestyret gir sin tilslutning til de praktiske prioriteringer som rådmannen har gjort i forbindelse med kommuneplanleggingen i 2010 og fram til nytt kommunestyre er valgt i 2011.***
>
> ***2. Forslag til endringer som er fremmet eller vil bli fremmet av private tiltakshavere, blir gitt en konkret og individuell vurdering ved neste revisjon av kommuneplanen. Dette arbeidet gis høy prioritet og startes opp umiddelbart etter kommunestyrevalget i 2011.***

Kommunestyret valgt i 2011 står naturligvis fritt til å ta stilling til om kommuneplanen skal revideres eller ikke. Gjennom de vedtak som ble tidligere er gjort, er det nok utad og spesielt til private aktører, skapt en forventning om at i hvert fall kommuneplanens arealdel skal revideres i inneværende periode.

Som et forhold som peker i retning av at det ikke er behov for dette, kan det vises til at arealdelen har godkjente utbyggingsarealer for boliger for en periode på 20 år med høy boligbygging.

Den foreliggende kommuneplan 2008 – 2019 er imidlertid utarbeidet på grunnlag av plan- og bygningsloven av 1985, og det er forhold ved planen utenom volumet av boligarealer som har behov for å bli vurdert på ny. Det samme kan sies om samfunnsdelen; det er forhold ved den som nå, 8 år etter at arbeidet med gjeldende plan ble oppstartet, er behov for å vurdere på ny. Spesielt er det fra flere hold nevnt et behov for en sterkere knytning mellom samfunnsdelen og økonomiplanen gjennom at det til samfunnsdelen blir utarbeidet et eget, konkret handlingsprogram.

7. Forslag til prioritering av planoppgaver

7.1 Kommuneplan og kommunedelplaner etter plan- og bygningslovens kap.11

Igangsatt planarbeid som avsluttes i perioden

Plan	2012	2013	2014	2015
Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet	Igangsatt			
Kommunedelplan for trafikksikring	Igangsatt			
Kommunedelplan for Eike, Kolnes, Skre	Slutt-behandles			
Kommunedelplan for fv47 – Åkra sør - Veakrossen	Avgjørelse i MD			

Revisjon av gjeldende kommuneplan og kommunedelplaner

Plan	2012	2013	2014	2015
Kommuneplanens samfunnsdel	Oppstart			
Kommuneplanens handlingsprogram	Oppstart			
Kommuneplanens arealdel	Oppstart			
Kommunedelplan for LNF-områdene*	Oppstart			

*** = Kan bli innarbeidet i kommuneplanens arealdel om UFS finner det hensiktsmessig**

Nye kommuneplaner og kommunedelplaner i perioden

Plan	2012	2013	2014	2015
Kommunedelplan for kulturminner	Oppstart			
Kommunedelplan for Kopervik sentrum *	Oppstart			
Kommunedelplan for Åkrehamn sentrum *	Oppstart			
Kommunedelplan for Skudeneshavn *	Oppstart			
Kommunedelplan for folkehelse	Oppstart			

*** = Kan bli innarbeidet i kommuneplanens arealdel om UFS finner det hensiktsmessig**

Kommunedelplaner som ikke revideres i perioden

Plan	
Kommunedelplan for klima og energi	Gjennomføringsfase. Ses i budsjettsammenheng

7.2 Større kommunale reguleringsplaner og reguleringsarbeider etter plan- og bygningslovens § 12-2.

Plan	2012	2013	2014	2015
Utarbeiding av reguleringsplaner for realisering av boligbyggingsprogram 2012		Oppstart		
Vurdering av oppheving av godkjente reguleringsplaner eldre enn 20 år	Oppstart			

7.3 Revisjon av planer uten behandling etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven

Plan	2012	2013	2014	2015
Boligbyggeprogram 2012	Utarbeiding og godkjenning			
Boligsosial handlingsplan	Oppstart			
Hovedplan for avløp	Oppstart			
Beredskapsplan inkludert smittevernplan		Oppstart		
Barnehageplan	Oppstart			
Skolebruksplan			Oppstart	
Strategisk kulturplan			Oppstart	

7.4 Nye planer uten behandling etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven

Plan	2012	2013	2014	2015
Koordineringsplan for lekkasjesøk, vannledningsnett		Oppstart		
Legetjenester	Oppstart			
Samhandlingsreformen	Oppstart			
Utviklingshemmede	Oppstart			
Psykisk helse og rus	Oppstart			
Eldre, kronisk syke og funksjonshemmede	Oppstart			
Barn og unge			Oppstart	
Vannressursforvaltningsplan	Oppstart			

8. Konklusjon

Forslaget til prioritering av planoppgaver viser oppstart av mange prosjekter i 2012. Dette er en oppfølging av det som tidligere er sagt om at det er hensiktsmessig å starte og avslutte planarbeidet i en og samme kommunestyreperiode. Det er mange ulike planer som skal utarbeides, men det viser det omfang den kommunale virksomheten har, og det mangfold av oppgaver som skal løses.

Kilder
Skriftlige kilder

Avinor, Jernbaneverket, Kystverket & Statens vegvesen (2012). *Forslag til Nasjonal transportplan 2014-2023.* Avinor, Jernbaneverket, Kystverket & Statens vegvesen.
Bogen, H. & Nyen, T. (1998) *Privatisering og konkurranseutsetting i norske kommuner.* Forskningsstiftelsen FAFO. Oslo: Falch hurtigtrykk
Glad, K. (2003) *Eldrebølgen slår lenger inn over Europa enn Norge*. SSB Magasinet (frigitt 07.04.2003), Statistisk sentralbyrå.
Karmøy kommune (2006) *LNF-plan*. Teknisk etat, Karmøy kommune.
Karmøy kommune (2007) *Kommuneplan 2008-2019, Samfunnsdel.* Teknisk etat, Karmøy kommune.
Karmøy kommune (2010a) *Boligbyggeprogram 2010. Godkjent i kommunestyret 23.03.10.* Teknisk etat, Karmøy kommune.
Karmøy kommune (2010b) *Kommunedelplan for klima og energi*. Teknisk etat, Karmøy kommune.
Karmøy kommune (2010c) *Budsjett og økonomiplan 2011-2014*. Økonomiavdelingen, Karmøy kommune.
Karmøy kommune (2011) *Årsmelding 2010.* Økonomiavdelingen, Karmøy kommune.
Karmøy kommune (2012a). *Budsjett og økonomiplan 2012-2015*. Økonomiavdelingen, Karmøy kommune.
Karmøy kommune (2012b) *Årsmelding 2011, Teknisk etat.* Teknisk etat, Karmøy kommune.
Karmøy omstillingsselskap AS (2011a) *Utviklingsplan for Karmøy kommune 2011-2016*. Karmøy omstillingsselskap AS.
Miljøverndepartmentet (2011a) *Nasjonale forventninger til regional om kommunal planlegging*. Miljøverndepartmentet.
Miljøverndepartmentet (2011b) *Veileder. Kommunal planstrategi.* Miljøverndepartmentet.
Miljøverndepartmentet (2011c) *Prop. 1 S (2011–2012) Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak).* Miljødepartementet.
Rogaland Fylkeskommune (2012) *Planprogram. Forvaltningsplan for vann 2016-2021. Godkjent av Fylkestinget 6. mars 2012.* Rogaland fylkeskommune.
Statistisk sentralbyrå (1981) *Folke- og boligtelling 1980*. Kommunehefte 1149 Karmøy. Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.
Statistisk sentralbyrå (1992) *Folke- og boligtelling 1990*. Kommunehefte 1149 Karmøy. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.
Statistisk sentralbyrå (2001) *Mange innvandrergrupper mer utdannet enn resten av folket.* Frigitt 26. februar 2003, Statistisk sentralbyrå.
Statistisk sentralbyrå (2011) *Statistisk årbok. 130. årgang.* Otta: AIT OTTA AS.

Internettkilder

www.avinor.no (Avinor - hentet 08.02.2012):
http://www.avinor.no/avinor/trafikk/10_Trafikkstatistikk

www.karmsund-havn.no (Karmsund interkommunale havnevesen – hentet 20.04.2012):
a) *http://karmsund-havn.no/?CatID=1155*
b) *http://karmsund-havn.no/?ItemID=1341*

www.ks.no (Kommunesektorens organisasjon – hentet 10.02.2012):
http://livskraftig.bedrekommune.no/reports/bkliv.jsp (Statistikk om miljø og samfunn i norske kommuner)

www.lovdata.no (Norsk lovverk: Justisdepartementet og Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo.– Hentet 01.02.-20.04.2012):

- **Plan- og bygningsloven:** *http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-20080627-071.html&emne=PLAN*&&*
- **Forskrift om rammer for vannforvaltningen:** *http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/for/sf/md/md-20061215-1446.html&emne=vann*&&*

www.miljostatus.no (Miljøverndepartementet – hentet 03.02.2012):
http://www.miljostatus.no/miljodata/Norge/Rogaland/Karmoy/

www.regjeringen.no (Kommunal- og regionaldepartmentet – 23.03.2012):
http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/tema/kommunejuss/interkommunalt-samarbeid.html?id=540086

www.rogaland.no (Rogaland fylkeskommune – hentet 16.01.2012):
a) *http://www.rogaland.no/stream_file.asp?iEntityId=2685*
b) *http://www.rogaland.no/modules/module_123/proxy.asp?D=2&C=105&I=10498&mid=1462&sid=1593&pid=1469*

www.snl.no (Store norske leksikon - hentet: 23.01.2012):
http://snl.no/Karm%C3%B8y/kommune

www.ssb.no (Statistisk sentralbyrå – hentet: 23.01-10.04.2012):
a) http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/ (statistikkbanken – database med statistiske data for diverse tema).
b) http://www.ssb.no/arbeid/

www.toi.no (Transportøkonomisk institutt – hentet 21.03.2012):
http://tsh.toi.no/index.html?21321